

rijksuniversiteit
groningen

Participatie van kinderen die opgroeien in armoede

Onderzoek naar de mogelijkheden en behoeften tot sport, kunst & culturele en recreatieve participatie

Student: Iris Klaassen
Studentnummer: S4468651
Masteropleiding: Pedagogische Wetenschappen
Mastertrack: Orthopedagogiek
Code: PAMA5166
1ste beoordelaar: Dr. C.J van der Linden
2de beoordelaar: Dr. C.E. Oenema-Mostert
Datum: 07-01-22
Aantal woorden: 10.735

Voorwoord

Beste lezer,

U bent begonnen met het lezen van mijn afstudeeronderzoek voor de opleiding Orthopedagogische Wetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Sinds 2018 ben ik werkzaam voor een project waar 300 kinderen die opgroeien in armoede binnen de gemeente Zwolle gratis zwemlessen krijgen. Ik kan me mijn eerste werkdag nog goed herinneren. Een deel van de kinderen en ouders zat al anderhalf uur beneden in de zwembadhal te wachten voordat de zwemles begon. Sommige kinderen omdat zij direct vanuit school doorgelopen waren naar het zwembad of omdat de bus maar om het uur ging en zij graag op tijd bij het zwembad wilden zijn. Dan kwamen de kinderen een halfuur voordat de zwemles begon het zwembad inlopen, pakten ze een plastic stoel en zetten die onder de douche en gingen daarop zitten. Ik kon het niet laten te vragen waarom ze dat deden. Ze vertelden dat ze thuis niet zo lang en warm mochten douchen. Het was elke week weer hartverscheurend en hartverwarmend tegelijk om deze kinderen met een grote lach op hun gezicht op deze plastic stoelen te zien genieten van de lange warme douche en elkaars gezelschap. Door de jaren heen leerde ik de kinderen steeds beter kennen. Bij nieuwe groepen kinderen waren er kinderen die hun eerste zwemles startten in hun ondergoed of in veel te kleine of veel te grote zwemkleding. De voorraad gevonden kinderzwemkleding van het zwembad stond dan al klaar en heeft vele kinderen blij gemaakt. Elke week had ik weer zin om te werken. Het gaf veel voldoening om het plezier en de vreugde van vele kinderen te zien tijdens het zwemmen. Eén opmerking van een kind heeft mij getriggerd: *“Ik kijk de hele week uit naar vrijdag, want dan heb ik zwemles, dat is het leukste wat ik in de week doe”*. Ik vroeg hem wat hij dan naast zwemmen nog meer deed. Hij zei: *“Naar school gaan en buitenspelen met vriendjes”*. Toen de gelegenheid zich aandiende om een onderzoek te doen naar kinderen die opgroeien in armoede en hun behoeften en mogelijkheden tot participatie heb ik mijn kans gegrepen. Met veel geluk mocht ik zelf mijn hele onderzoek vormgeven en kreeg ik daarin de fantastische begeleiding van Josje van der Linden. Josje heeft mij geholpen mijn ideeën te structureren, mij steeds weer op een vriendelijke wijze te attenderen op dat ik toch echt aan het werk moest gaan en mij inhoudelijk duidelijke en goede feedback gegeven, bedankt Josje. Deze thesis was nooit tot stand gekomen zonder de geweldige zes participerende kinderen, hun ouders en zes professionals werkzaam voor kinderen die opgroeien in armoede. Daarnaast wil ik graag mijn vriendin Veerle, mijn familie, mijn vrienden, in het bijzonder Jorlijn en Janieke, bedanken voor het motiveren, de spelling checks en de kritische vragen.

Hartelijke groet en veel leesplezier,

Iris Klaassen

Samenvatting

In 2020 leefde in Nederland ongeveer één op de dertien kinderen in armoede, dit waren ruim 221 duizend kinderen volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek. Deze groep kinderen wordt door een tekort aan financiële middelen, blootgesteld aan vele gevolgen die van negatieve invloed zijn op hun ontwikkeling. Uit onderzoek lijkt dat de stem van het kind dat opgroeit in armoede, structureel niet wordt meegenomen in de totstandkoming van het kinderarmoedebeleid. Het doel van dit onderzoek is de behoeften van kinderen die opgroeien in armoede ten aanzien van sport, kunst & culturele en recreatieve participatie in kaart te brengen om zo de negatieve gevolgen voor de ontwikkeling van kinderen te voorkomen. Het betreft een exploratief onderzoek dat is uitgevoerd in de vorm van een *case study* binnen de gemeente Zwolle aan de hand van semigestructureerde interviews met kinderen, ouders en professionals. Uit de resultaten van de interviews blijkt dat zowel de kinderen als ouders in staat zijn een betekenisvolle bijdrage te leveren aan het in kaart brengen van hun behoeften ten aanzien van participatie. De behoeften van kinderen die opgroeien in armoede zouden structureel moeten worden ingebed in de totstandkoming van het kinderarmoedebeleid van gemeenten. Als aanbeveling wordt gegeven om de stem van het kind centraal te stellen door in iedere gemeente een kinderarmoedepanel op te richten. Het is belangrijk dat de mening en ideeën die de kinderen aan zullen dragen binnen de panels serieus worden genomen.

Trefwoorden: armoede, laag sociaal economische- status (SES), participatie, kinderen, kinderarmoedebeleid.

Abstract

In 2020, approximately one in thirteen children in the Netherlands lived in poverty, this was over 221 thousand children according to the Central Bureau of Statistics. This group of children, due to a lack of financial resources, is exposed to many consequences that have a negative impact on their development. Research shows that the voice of the child growing up in poverty is structurally not considered in the creation of the child poverty policy. This study aims to identify the needs of children growing up in poverty concerning sports, arts & cultural, and recreational participation to prevent the negative impact on children's development. This is an exploratory study conducted in the form of a case study within the municipality of Zwolle using semi-structured interviews with children, parents, and professionals. The results of the interviews show that both children and parents can make a meaningful contribution to the mapping of their needs with regard to participation. The needs of children growing up in poverty should be structurally embedded in the creation of the child poverty policy of municipalities. A recommendation is given to make the child's voice central by establishing a child poverty panel in each municipality. The opinions and ideas that the children will contribute must be taken seriously within the panels.

Keywords: Poverty, low socioeconomic status (SES), participation, children, child poverty policy.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Abstract	4
1. Inleiding.....	7
2. Theoretisch kader	9
3. Methodologie.....	15
3.1. Onderzoeksdesign	15
3.2. Deelvraag 1: mogelijkheden en beperkingen van het huidige aanbod kindregelingen	15
3.2.1. Methode.....	15
3.2.2. Participanten.....	15
3.2.3. Dataverwerking en analyse.....	15
3.3. Deelvraag 2: behoeften aan sport, kunst & culturele- en recreatieve participatie	16
3.3.1. Methode.....	16
3.3.2. Participanten.....	16
3.3.3. Dataverwerking en analyse.....	17
3.4. Deelvraag 3: adviezen voor het verbeteren van de huidige kindregeling.....	18
3.4.1. Methode.....	18
3.4.2. Participanten.....	18
3.4.3. Dataverwerking en analyse.....	18
3.5. Ethiek.....	19
3.6. Betrouwbaarheid	19
3.7. Validiteit.....	20
4. Resultaten	21
4.1. Deelvraag 1: mogelijkheden en beperkingen van het aanbod kindregelingen	21
4.2. Deelvraag 2: behoeften aan sport, kunst & culturele en recreatieve participatie	23
4.2.1. Interviews kinderen: behoeften en mogelijkheden	23
4.2.2. Interviews ouders: behoeften en mogelijkheden	27
4.3. Deelvraag 3: adviezen van professionals voor verbetering kindregeling	30
4.3.1. Professionals: verbetermogelijkheden.....	30
5. Conclusie	33
6. Discussie.....	36
7. Aanbevelingen.....	37
Referenties.....	38
Referenties documentenonderzoek.....	42
Bijlage A: organisatorische context.....	44

Bijlage B: geraadpleegde bronnen voor documentenonderzoek	45
Bijlage C: semigestructureerde interview beleidsmaker	46
Bijlage D: semigestructureerde interview jeugdsportfonds.....	47
Bijlage E: codeboek deelvraag 1	48
Bijlage F: thema's en beperkingen deelvraag 1.....	49
Bijlage G: semigestructureerde interviews kinderen en ouders	51
Bijlage H: kind- en ouderkenmerken	54
Bijlage I: inrichting onderzoekruimte	56
Bijlage J: codeboek deelvraag 2.....	57
Bijlage K: potentiële themaboek deelvraag 2.....	59
Bijlage L: themaboek deelvraag 2.....	60
Bijlage M: vragen aan professionals deelvraag 3.....	61
Bijlage N: codeboek deelvraag 3.....	63
Bijlage O: belemmeringen en verbetermogelijkheden volgens professionals.....	64
Bijlage P: <i>informed consent</i> formulieren.....	67

1. Inleiding

In 2020 leefde in Nederland ongeveer één op de dertien kinderen in armoede. Dit waren ruim 221 duizend kinderen volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS, 2020). Het CBS definieert armoede onder kinderen als het opgroeien in een huishouden waar het inkomen lager is dan 120% van het sociale minimumloon (CBS, 2019). Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) verwacht door de effecten van overheidsbeleid en de gevolgen van de coronacrisis dat het aantal kinderen in armoede de komende jaren sterk zal toenemen (Klerk, Olsthoorn, Plaisier, Schaper & Wagemans, 2021). Deze verwachte toename staat in schrijnend contrast met het gegeven dat Nederland op de vierde plek in de ranglijst van rijkste landen ter wereld staat (NOS, 2021). Steeds meer gemeenten bieden kindregelingen aan, waardoor ouders van kinderen die opgroeien in armoede een bijdrage kunnen ontvangen voor sport, kunst & cultuur, school en/of het openbaar vervoer. In 2016 heeft 44% van de gemeenten een kindregeling of equivalent daarvan (Bureau Bartels, 2016). Deze kindregelingen hebben als doel om armoede onder kinderen tegen te gaan en participatie onder kinderen te bevorderen. Ouders van kinderen die opgroeien in armoede zijn namelijk niet in staat essentiële middelen en/of activiteiten ter bevordering van de ontwikkeling te kunnen kopen. Dit varieert van gezonde voeding en kleding tot aan recreatieve activiteiten en contributie voor sport en kunst & culturele activiteiten (Roest et al., 2010; Snel, et al., 2001; Steketee et al., 2013).

In 2017 hebben Wiersma en Van der Kooi onderzoek gedaan naar het armoedebeleid voor kinderen die opgroeien in armoede. Uit hun onderzoek komt naar voren dat de kindregelingen per gemeente verschillen en in veel gemeenten niet optimaal lijken te zijn (Wiersma & Van Der Kooi, 2017). Als aanbeveling voor het verbeteren van het armoedebeleid adviseren Wiersma en Van der Kooi (2017) kinderen in armoede te bevragen naar wat zij nodig hebben en voorzieningen te treffen waarin hun stem structureel gehoord wordt. Binnen de gemeente Zwolle groeien ongeveer 1500 kinderen op in armoede (Gemeente Zwolle, 2019). Binnen deze gemeente bestaan al sinds 2006 verschillende kindregelingen. De kinderen zijn echter nog nooit gevraagd naar hun behoeften ten aanzien van deze kindregelingen (Gemeente Zwolle, 2019). In dit onderzoek zal daarom de stem van kinderen woonachtig binnen de gemeente Zwolle tussen de 8 en 12 jaar met betrekking tot kindvoorzieningen voor sport, culturele & kunst en recreatieve participatie centraal staan. Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in het armoedebeleid van de gemeente en de daarbij behorende stichtingen en in de participatiebehoeften van het kind om zo de stem van het kind mee te nemen in het verbeteren van het beleid. Kinderen kunnen op deze manier de kans krijgen om zich naar hun eigen behoeften te ontwikkelen ondanks de omstandigheden waarin ze opgroeien. Dit is belangrijk omdat het tekort aan financiële middelen en gebrek aan participatie negatieve gevolgen heeft voor de ontwikkeling van deze kinderen (Roest, Lokhorst & Vrooman, 2010; Snel, Hoek & Chessa, 2001; Steketee et al., 2013; Wiersma & Van Der Kooi, 2017).

De volgende vraagstelling is geformuleerd:

Hoe kan het huidige ondersteuningsaanbod voor sport, kunst & culturele en recreatieve participatie van kinderen die in de gemeente Zwolle opgroeien in armoede aangepast worden om te voorzien in hun behoefte aan participatie?

De volgende deelvragen zijn opgesteld:

1. Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen van het huidige ondersteuningsaanbod voor kinderen die opgroeien in armoede binnen de gemeente Zwolle?
2. Welke behoeften aan sport, culturele- en recreatieve participatie hebben kinderen die in de gemeente Zwolle opgroeien in armoede en hoe worden deze vervuld?
3. Welke adviezen kunnen worden gegeven voor het verbeteren van de huidige ondersteuning, gefaciliteerd door de gemeente Zwolle en de stichtingen in Zwolle voor kinderen die opgroeien in armoede?

2. Theoretisch kader

Armoede

Yudkin & Yudkin (2008) stellen dat armoede als construct wereldwijd anders gedefinieerd wordt en het sterk afhankelijk is van de relatieve verhoudingen tot de geldende norm in een land of regio. Doordat de samenleving bepaalt welke middelen als noodzakelijk worden beschouwd, kan armoede worden gezien als relatief. Zo hebben de inwoners van Roemenië bijvoorbeeld gemiddeld het minste inkomen in vergelijking met andere landen in Europa. Echter hebben veel inwoners uit Roemenië wel een hoge mate van zelfvoorziening en daarmee ook voldoende toegang tot zelfgeproduceerde voedingsmiddelen (SCP, 2016). In tegenstelling tot Roemenië hebben veel mensen in Eritrea een tekort aan voedingsmiddelen en wordt armoede in Eritrea gedefinieerd als een leven waarin het fysieke bestaan wordt bedreigd (Rena, 2009). Ook in Nederland is geen eenduidige definitie over wanneer iemand daadwerkelijk leeft in armoede. Het CBS (2019) ziet armoede als een absoluut tekort dat objectief kan worden bepaald op basis van de beschikbare middelen. Er is sprake van armoede wanneer iemand gedurende een langere tijd niet de middelen heeft om te kunnen beschikken over de goederen en voorzieningen die in zijn samenleving als minimaal noodzakelijk gelden (CBS, 2019). Om armoede meetbaar te maken wordt door onderzoekers de term sociaaleconomische status (SES) gebruikt. Dit is de mate waarin personen, gezinnen, huishoudens en geografische gebieden de mogelijkheid hebben om maatschappelijk gewaardeerde goederen te creëren of te consumeren (Miech & Hauser, 2001). Onderzoekers discussiëren over de factoren die van invloed zijn op SES. Er is wel consensus over de factoren die hierbij als belangrijkste worden gezien, namelijk ‘inkomen’, ‘opleidingsniveau’ en ‘beroep’ (Milne & Plourde, 2006). Vranken, Campaert, Boyser & Dierckx (2007) omschrijven armoede niet alleen als een financieel tekort, maar ook als een multidimensionaal construct:

“Armoede is een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en collectieve bestaan. Het scheidt de armen van de algemeen aanvaarde leefpatronen van de samenleving. Deze kloof kunnen ze niet op eigen kracht overbruggen”
(Vranken, Campaert, Boyser & Dierckx, 2007, p. 36).

Sociale uitsluiting

Ouders van kinderen die opgroeien in armoede hebben te kampen met materiële deprivatie, zij kunnen zich niet de basisvoorzieningen veroorloven. Zoals Vranken, Campaert, Boyser & Dierckx (2007) benadrukken, gaat materiële deprivatie vaak gepaard met sociale deprivatie en zelfs uitsluiting. Dat wil zeggen dat zij niet kunnen participeren aan sociale activiteiten en interacties, bijvoorbeeld het deelnemen aan sport, culturele of recreatieve activiteiten. Materiële en sociale deprivatie kan tot gevolg hebben dat kinderen die opgroeien in armoede zich niet optimaal kunnen ontwikkelen tot een participerende wereldburger.

Ook Regenmortel & Donder (2017) typeren het geheel van nadelen binnen verschillende levensdomeinen, zoals het gebrek aan toegang tot diensten, participatie, sociale relaties en degelijke huisvesting als ‘sociale uitsluiting’. De twee onderzoekers definiëren het construct sociale uitsluiting als volgt:

“Sociale uitsluiting is een verruiming van het begrip armoede, dat voornamelijk op het gebrek aan financiële middelen wijst. (...) Hoewel sociale uitsluiting een breed begrip is met verschillende invullingen en conceptualisaties is er consensus over enkele kenmerken van het begrip. Sociale uitsluiting is een dynamisch, relatief en multidimensionaal concept. Dynamisch betekent dat mensen zich in en uit sociale uitsluiting kunnen bewegen. De relativiteit van het begrip slaat dan weer op de contextafhankelijkheid van het begrip. (...) Tot slot is het een multidimensionaal begrip. Dit betekent dat sociale uitsluiting meer is dan enkel een gebrek aan financiële middelen (armoede) of sociale contacten (sociale isolatie), Het is daarom belangrijk om te kijken hoe deze domeinen van exclusie elkaar versterken of net kunnen compenseren”. (Regenmortel & Donder, 2017, p. 57)

Kinderen die opgroeien in armoede zijn zich bewust van de sociale uitsluiting. Zij krijgen bijvoorbeeld minder nieuwe kleren, maken minder uitstapjes en/of gaan minder op vakantie in vergelijking met kinderen die opgroeien in een huishouden met meer financiële mogelijkheden (Snel, Hoek & Chessa, 2001; Steketee et al., 2013; Wiersma & Van Der Kooi, 2017). Dit bewustzijn speelt een rol in het becijferen van de waardering van hun leven. Op een schaal van 0-10 geven kinderen in armoede hun leven gemiddeld een 6,6 terwijl kinderen die niet in armoede leven hun leven gemiddeld een 7,5 geven. Kinderen die leven in armoede én problemen thuis ervaren beoordelen hun leven gemiddeld met een 5,5 (Wiersma & Van Der Kooi, 2017).

Kinderen die opgroeien in armoede

In opdracht van de Kinderombudsman hebben Wiersma en Van der Kooi met gebruik van verschillende onderzoeksmethoden onderzoek gedaan naar het verbeteren van de ontwikkelingskansen van kinderen in armoede. Zij hebben een online vragenlijst uitgezet onder kinderen tussen de 8 en 18 jaar. Deze vragenlijst is ingevuld door kinderen die leefden in armoede (n=196) en door kinderen die niet in armoede leefden (n=1199); de resultaten van beide groepen zijn vergeleken. Vervolgens hebben zij diepte-interviews afgenomen bij zeventien kinderen en jongeren tussen de 9 en 21 jaar die opgroeien in armoede en bij veertien ouders met kinderen in de leeftijd tussen de 1 en 17 jaar die opgroeien in armoede. Tot slot hebben zij focusgroepgesprekken gehouden met 26 beleidsadviseurs uit 30 verschillende gemeenten die zich bezighouden met armoedebestrijding. In de focusgroepgesprekken zijn de beleidsadviseurs bevraagd naar de positieve resultaten die zij de afgelopen jaren in de bestrijding van armoede hebben bereikt en naar de knelpunten in de bestrijding van armoede onder zowel kinderen als volwassenen.

De resultaten van dit onderzoek wijzen uit dat kinderen die opgroeien in armoede weinig gevoel van stabiliteit en zekerheid ervaren en dat zij zich zorgen maken over een tekort aan financiële mogelijkheden voor hun verzorging. Ook ervaren deze kinderen dat zij moeilijker mee kunnen komen op school. Deze zorgen gaan gepaard met het ervaren van stress, spanning en schaamte (Wiersma & Van Der Kooi, 2017).

De door de kinderen ervaren stress, spanning en schaamte hebben negatieve consequenties voor de cognitieve- sociale- en emotionele ontwikkeling (Thomson, 2014; Yoshikawa, Aber & Beardslee, 2012). Deze kinderen kunnen zich minder goed concentreren, minder goed leren en minder goed gevoelens reguleren (Thompson, 2014). Kinderen die opgroeien in armoede hebben een vergrote kans op het ontwikkelen van buikpijn, hoofdpijn, depressies, angsten, concentratieproblemen en gedragsstoornissen in vergelijking met kinderen die niet opgroeien in armoede (Hackman et al., 2010; Steketee et al., 2013). Gedragsproblemen nemen toe naarmate de financiële zorgen aanhouden (Hackman, Farah & Meaney, 2010). Kinderen die opgroeien in armoede hebben vaker een verminderde lichamelijke gezondheid, deze kinderen eten minder groente en fruit, bewegen minder, wonen vaker in kwalitatief slechtere woningen en maken minder gebruik van preventieve voorzieningen (Anthony, King & Austin, 2011; De Jong & Wagemakers, 2019; Van Dijk & Van Der Meer, 2012). Kinderen die opgroeien in armoede hebben dus een vergrote kans op het ontwikkelen van sociaal-, emotionele- en cognitieve problemen. Dit maakt deze kinderen kwetsbaar in hun algehele ontwikkeling.

Ouders van kinderen die opgroeien in armoede

Ouders van kinderen die opgroeien in armoede ervaren geregeld zorgen, stress en machteloosheid doordat zij niet kunnen rondkomen (Besselink, Braun & Oosterkamp-Szwajcer, 2013; Ridge, 2009). De mate waarin ouders deze gevoelens ervaren en de gevolgen die de ervaren gevoelens teweeg brengen, zullen per ouder en gezinssituatie variëren. Een voorbeeld van een gevolg is dat de ouders of een van de ouders psychische klachten ontwikkelt (Conger, Rueter & Conger, 2000). Een ander gevolg kan zijn dat het doe- en denkvermogen van deze ouders verandert, zij leven over het algemeen meer met de dag en zijn minder in staat om lange termijn beslissingen te nemen (Mullainathan & Shafir, 2014). Een derde gevolg van het ervaren van stress en geldzorgen kan zijn dat ouders minder geduldig, empathisch en aanmoedigend kunnen zijn en soms ook strenger hun kinderen straffen (Kalthoff, 2020). Ten vierde kan de stress die ouders ervaren van invloed zijn op de mate waarin ouders hun aandacht richten op hun kind. Indien ouders minder aandacht en toezicht hebben op hun kind, kan dit leiden tot het minder kunnen waarborgen van een stabiele opvoedsituatie (Kalthoff, 2020). Tot slot kunnen financiële zorgen zelfs leiden tot kinderverwaarlozing en kindermishandeling (Kooijman & Wolzak, 2004). In het rapport: *‘Werkt de aanpak van kindermishandeling en partnergeweld?’* uitgebracht door Verwey-Jonker Instituut (2018), blijkt in bijna de helft van de gezinnen waar kindermishandeling plaatsvindt sprake te zijn van armoede.

De mate waarin kinderen en ouders negatieve gevolgen ondervinden is afhankelijk van de manier waarop zij omgaan met armoede. Lusse en Kassenberg (2021) schrijven in de door hen ontwikkelde handreiking voor professionals ‘Omgaan met kinderarmoede in het sociaal domein’ het volgende over het belang van draaglast en draagkracht en het voorkomen van uit balans raken:

“De verschillen tussen kinderen en jongeren uit gezinnen die met armoede geconfronteerd worden, zijn groot. Aan de ene kant van het spectrum zijn er veerkrachtige kinderen, jongeren en ouders die in staat zijn om in een positieve sfeer met weinig geld rond te komen. Aan de andere kant zijn er ouders die veel stress ervaren en daardoor niet altijd vooruit kunnen kijken, verstandige beslissingen nemen en hun kinderen op een positieve manier kunnen opvoeden. Om de cirkel te doorbreken is het van belang om de draaglast en draagkracht van zowel kinderen en jongeren zelf, als van hun ouders in balans te brengen” (Lusse & Kassenberg, 2021, p.13).

Maatschappelijke participatie

Het begrip ‘participatie’ kan in verschillende contexten een andere betekenis hebben. Het is vooral de context die bepaalt waar de participatie over gaat (Jager-Vreugdenhil, 2011). Aan de term participatie wordt regelmatig ‘maatschappelijke’ toegevoegd als het gaat om alle vormen van participatie die van belang zijn voor de maatschappij als geheel (RIVM, 2013). Maatschappelijke participatie betekent dat activiteiten met anderen ondernomen worden met als gevolg een positieve bijdrage aan de verrijking van het leven en daarmee de kwaliteit ervan (Kwekkeboom & Van Weert, 2008). Binnen de brede invulling die aan het begrip maatschappelijke participatie gegeven kan worden, zal dit onderzoek zich richten op sport, culturele en recreatieve participatie.

Door deel te nemen aan sport en cultuur kunnen kinderen belangrijke vaardigheden leren die hen helpen om zich te ontwikkelen tot een participerende wereldburger (Boonstra & Hermens, 2011; Reijgersberg & Van Der Poel, 2014). Positieve effecten door sport en bewegen zijn volgens Reijgersberg en Van der Poel (2014) het leren kennen van leeftijdsgenoten en het opdoen van vriendschappen, structuur in het dagelijkse leven en het leren van normen en waarden in de sport, cultuur en maatschappij. Volgens Boonstra en Hermens (2011) heeft sporten een positief effect op de sociaal-emotionele ontwikkeling en op het verbeteren van de fysieke en mentale gezondheid. In 2014 is gemiddeld 44% van de kinderen die opgroeien in armoede lid van een sportvereniging. Dit is anders bij kinderen die opgroeien met voldoende financiële middelen. Van deze kinderen is gemiddeld 77% lid van een sportvereniging (Reijgersberg & Van Der Poel, 2014). Uit onderzoek van Hardy, Reinten-Reynolds, Espinel, Zask en Okely (2012) komt naar voren dat met name meisjes die opgroeien in armoede minder sporten en vaak verminderde motorische vaardigheden hebben.

In 2016 hebben Van der Meerschen, Van Regenmortel en Schreerder onderzoek gedaan naar hoe de lagere sportparticipatiegraad van kinderen die opgroeien in armoede te verklaren valt. Zij hebben 33 mensen in armoede geïnterviewd, daarnaast hebben zij vier focusgroepinterviews gehouden met mensen die leven in armoede. De resultaten van dit onderzoek ondersteunen de aanbeveling dat de sportmogelijkheden voor kinderen die opgroeien in armoede vergroot moeten worden en dat activiteiten financieel, sociaal en fysiek veilig moeten worden georganiseerd om zo de participatiegraad te vergroten.

Het participeren binnen een sportgroep of binnen een kunst- en cultuurclub werd in het onderzoek van De Jong en Wagemakers (2019) benoemd als bevorderende factor voor het verbeteren van de gezondheid, het vermeerderen van de sociale contacten en het verbeteren van het zelfvertrouwen. Het onderzoek van Moeijes, Van Busschbach, Bosscher en Twis (2019) laat zien dat kinderen moeten worden aangemoedigd door ouders of een andere voorbeeldfiguur om sportactiviteiten op een zeer regelmatige basis uit te oefenen. Wanneer ouders zelf deelnemen aan sport- en/of culturele activiteiten kunnen zij een voorbeeldfunctie vervullen voor hun kinderen, waardoor kinderen waarde hechten aan meedoen. Beperkte sociale participatie van ouders lijkt tot beperkte sociale participatie van hun kinderen te leiden (Roest et al., 2010). Door deel te nemen aan activiteiten zullen kinderen meer kans krijgen om hun talenten te ontwikkelen en kunnen zij een betere start maken in de maatschappij (Guiaux, Roest & Iedema, 2011). Catterall, Dumais en Hampden-Thompson (2012) vergeleken vier longitudinale studies met elkaar en concludeerden dat deelname van kinderen aan kunst- en cultuuractiviteiten hun schoolprestaties bevordert en hun maatschappelijke betrokkenheid op latere leeftijd verhoogt. Deze kinderen stemmen bijvoorbeeld vaker, zij doen vaker aan vrijwilligerswerk en zij zijn meer betrokken in de samenleving dan leeftijdgenoten (Catterall, Dumais & Hampden-Thompson, 2012). Voor kinderen die opgroeien in armoede zijn het ondernemen van sport, kunst en culturele activiteiten een beschermende factor voor het ontwikkelen van sociale, emotionele en cognitieve problemen.

Kindregelingen

De Rijksoverheid vindt het belangrijk dat ieder kind die opgroeit de kans krijgt om mee te doen aan de maatschappij. Daarom stelt de overheid sinds 2017 jaarlijks 100 miljoen euro beschikbaar aan kinderen die opgroeien in een gezin dat leeft in armoede. Van deze 100 miljoen euro wordt 85 miljoen euro direct verdeeld over de gemeenten in Nederland. Het geld dat naar de gemeenten gaat, is bijvoorbeeld bedoeld voor schoolspullen, sporten, muzikles, bijles en/of schoolreisjes. Deze financiële hulp is beschikbaar voor ieder gezin met kinderen tot 18 jaar dat leeft in armoede. Een uitzondering wordt gemaakt voor kinderen in de leeftijd tot 21 jaar indien ouders een uitkering, een laag salaris of schuldhulp krijgen (Ministerie van Financiën, 2018). Gemeenten zijn lokaal verantwoordelijk voor het armoedebeleid en het besteden van het door de overheid ontvangen budget voor kinderen die opgroeien in armoede.

Om sociale uitsluiting van kinderen in armoede tegen te gaan en participatie onder kinderen te bevorderen, benutten steeds meer gemeenten dit budget om kindpakketten, ook wel kindregelingen genoemd, aan te bieden. In 2016 heeft 44% van de gemeenten een kindregeling of equivalent daarvan (Bureau Bartels, 2016). De kindregelingen bestaan uit voorzieningen die deels in natura worden verstrekt en deels via financiële tegemoetkomingen voor school, voorzieningen voor maatschappelijke participatie en voorzieningen voor vervoer.

Uit onderzoek van Wiersma en Van der Kooi (2017) komt naar voren dat het beleid van gemeenten in Nederland niet voldoende aansluit bij de behoeften van gezinnen die leven in armoede. De kindregelingen lijken niet optimaal te zijn en per gemeente te verschillen. Er blijkt sprake te zijn van een aanbod kindregelingen dat geen structurele oplossing biedt voor armoedeproblematiek (Wiersma en Van Der Kooi, 2017). De tekortkomingen in het actuele gemeentelijke armoedebeleid hebben volgens Wiersma en Van der Kooi (2017) negatieve gevolgen voor ouders en voor kinderen die opgroeien in armoede. Het is voor gemeenten en stichtingen een uitdaging om kwalitatief goede kindregelingen te ontwikkelen die aansluiten op de behoeften van de kwetsbare kinderen.

3. Methodologie

3.1. Onderzoeksdesign

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden is gekozen voor een explorerend kwalitatief onderzoek (Flick, 2018). Het onderzoeksdesign is een *case study* gericht op een organisatorische context, de gemeente Zwolle (zie bijlage A). Het object van dit onderzoek bestaat uit de kinderen die opgroeien in armoede binnen de gemeente Zwolle, hun ouders en de vrijwilligers/professionals die zich inzetten voor de participatiemogelijkheden van deze kinderen.

3.2. Deelvraag 1: mogelijkheden en beperkingen van het huidige aanbod kindregelingen

3.2.1. Methode

Om antwoord te geven op deze deelvraag is gebruik gemaakt van een documentenonderzoek en van semigestructureerde interviews. Het documentenonderzoek behelsde de bestudering van beleidsdocumenten van de gemeente Zwolle en van Zwolse stichtingen die gericht zijn op voorzieningen voor kinderen die opgroeien in armoede. Met behulp van de zoektermen ‘kindregelingen’, ‘kindvoorzieningen’ en ‘kindpakket’, is in Google onderzocht wat voor kindregelingenbeleid de gemeente en de stichtingen voeren. Het beleid van de kindregelingen stond deels direct op de websites van de gemeente en de stichtingen en was deels vindbaar in overkoepelende beleidsrapporten. Een overzicht van de geraadpleegde documenten voor de documentenanalyse is te vinden in bijlage B. De opgedane kennis tijdens het documentenonderzoek is gebruikt als leidraad voor het opstellen van de interviewleidraad voor de semigestructureerde expertinterviews (zie bijlage C en D).

3.2.2. Participanten

Door middel van een *purposive critical sample* is de beleidsmaker van de kindvoorzieningen van de gemeente Zwolle geïncludeerd (Flick, 2018). Na het interview met de beleidsmaker van de kindregeling waren de mogelijkheden en beperkingen van de kindregeling op het gebied van kunst & cultuur en recreatie inzichtelijk vanuit het gezichtspunt van een beleidsmaker. Sporten voor kinderen in armoede wordt door de gemeente Zwolle uitbesteed aan Sportservice Zwolle. De verantwoordelijke medewerker werkt samen met het bestuur van het Jeugdsportfonds Zwolle. Daarom is gekozen om de uitvoerende medewerker van het Jeugdsportfonds te includeren voor het inzichtelijk krijgen van de mogelijkheden en beperkingen van de sportvoorzieningen voor kinderen die opgroeien in armoede binnen de gemeente Zwolle, vanuit het gezichtspunt van een uitvoerder.

3.2.3. Dataverwerking en analyse

De interviews zijn verwerkt met behulp van een thematische analyse, dit is een methode voor het identificeren, analyseren en rapporteren van thema's binnen gegevens (Braun & Clarke, 2006). Deze methode is uitgevoerd met gebruik van zes fasen, omschreven door Braun & Clarke (2006).

Binnen de eerste fase zijn de gegevens getranscribeerd, gelezen en herlezen en zijn de eerste ideeën genoteerd. Binnen de tweede fase zijn de eerste codes gegenereerd (zie bijlage E). Binnen de derde fase was het overbodig om de elf toegekende codes samen te voegen tot potentiële thema's. Binnen de vierde fase is geanalyseerd of de codes 'mogelijkheden' en 'beperkingen' zich verhielden tot de gecodeerde fragmenten en tot de gehele dataverzameling. Deze codes zijn geselecteerd omdat zij antwoord geven op de eerste deelvraag. Binnen de vijfde fase zijn de codes 'mogelijkheden' (zie tabel 1 in het hoofdstuk resultaten) en 'beperkingen' (zie bijlage F) gedefinieerd. Binnen de zesde fase is een selectie gemaakt van overtuigende voorbeelden en uiteindelijke analyse van geselecteerde uittreksels (zie hoofdstuk resultaten) (Braun & Clarke, 2006).

3.3. Deelvraag 2: behoeften aan sport, kunst & culturele- en recreatieve participatie

3.3.1. Methode

Om antwoord te geven op deze deelvraag is gebruik gemaakt van semigestructureerde interviews gecombineerd met photo-elicitation. Photo-elicitation is een methode waarin onderzoekers gebruik maken van foto's (Dockett, Einarsdottir & Perry, 2017). Holm (2008) groepeerde de mogelijkheden van photo-elicitation in drie hoofdcategorieën, de participanten maken foto's, de onderzoekers tonen geselecteerde foto's aan de participanten en onderzoekers produceren foto's die zij tonen aan de participanten. In veel onderzoeken wordt photo-elicitation gebruikt om met jonge kinderen in gesprek te gaan (Clark, 2001; Dockett, Kearney & Perry, 2012). Foto's kunnen diepere aspecten van bewustzijn oproepen en bespreekbaar maken. De getoonde foto's in combinatie met een interview kunnen leiden tot een gesprek over deze diepere aspecten (Harper, 2002). In dit onderzoek heeft de onderzoeker participatiefoto's van sport, kunst & culturele en recreatieve participatie geselecteerd. Er zijn evenveel foto's geselecteerd van participatiemogelijkheden die geld kosten als van participatiemogelijkheden die gratis zijn, zodat de foto's niet de nadruk zouden leggen op betaalde participatie-activiteiten. De semigestructureerde interviewleidraad komt voort uit het theoretische kader, de resultaten van deelvraag 1 en eerder gedane onderzoeken waarin kinderen die opgroeien in armoede werden geïnterviewd (zie bijlage G).

3.3.2. Participanten

Door middel van een *purposive convenience sample* zijn zes kinderen en vijf van hun ouders geïnccludeerd voor dit onderzoek (Flick, 2018). De kinderen zijn geïnterviewd zodat hun behoeften konden worden onderzocht. De ouders zijn geïnterviewd zodat de mogelijkheden en beperkingen van het huidige beleid in kaart konden worden gebracht. De *purposive convenience sample* is uitgevoerd op de werkplek van de onderzoeker. De onderzoeker is werkzaam voor de Hogeschool Windesheim als coördinator van een zwemproject dat wordt gefaciliteerd door de gemeente Zwolle. In dit zwemproject zwemmen kinderen waarvan minimaal één van de ouders een inkomen heeft dat lager is dan 120% van het sociale minimumloon.

De onderzoeker heeft op basis van de volgende inclusiecriteria zes kinderen en vijf van hun ouders geïnccludeerd: wonend binnen de gemeente Zwolle, opgroeiend in een huishouden waar het inkomen lager is dan 120% van het sociale minimumloon, leeftijd van de kinderen variërend van acht tot twaalf jaar oud, idealiter drie jongens en drie meisjes en het liefst evenveel vaders als moeders. Ook moesten de kinderen en hun ouders de Nederlandse taal voldoende spreken of er moest een tolk aanwezig zijn bij de afname van het interview. Bij de selectie van de ouders en de kinderen is getracht om ouders en kinderen met verschillende achtergrondkenmerken te includeren. De kind- en ouderkenmerken staan weergegeven in bijlage H.

Voorafgaand aan het onderzoek zouden de kinderen langs de onderzoeksruimte lopen (zie bijlage I). De bedoeling hiervan was dat de kinderen nieuwsgierig werden naar wat in de onderzoeksruimte gebeurde. De kinderen die nieuwsgierig waren, hebben een uitleg gekregen over de onderzoeksruimte en het doel van het onderzoek. Vervolgens zijn de kinderen gevraagd of zij geïnterviewd wilden worden zodat dit een vrijwillige keuze zou zijn. Er waren veel kinderen die wilden meedoen. De onderzoeker heeft de ouders van de kinderen die wilden meedoen gevraagd om toestemming voor diens deelname en of de ouder zelf ook wilde deelnemen. De onderzoeker heeft ervoor gekozen om de kinderen waarvan de ouders ook wilden deelnemen te includeren. Er waren tien kinderen waarvan ook de ouders geïnterviewd wilden worden.

Twee vaders van twee kinderen die geïnterviewd wilden worden, gaven bij de uitleg van het onderzoek aan dat zij niet in armoede leefden en daarom niet geschikt waren om te participeren aan het onderzoek. Deze vaders legden uit dat hun ex-vrouwen wel met hun inkomen binnen de norm van maximaal 120% van het sociale minimumloon vielen, zij zijn niet geïnccludeerd voor het onderzoek. Eén interview is afgenomen met twee kinderen tegelijk omdat deze kinderen graag samen wilden. De moeder van één van deze twee kinderen, wilde niet geïnterviewd worden, maar vond het wel goed dat haar dochter werd geïnterviewd. Na de afname van de interviews met de zes kinderen en de vijf ouders zijn nog twee interviews afgenomen met twee kinderen. Na deze interviews bleek sprake te zijn van saturatie omdat er geen nieuwe informatie en argumenten naar voren kwamen. Daarom is besloten deze twee interviews niet te includeren binnen het onderzoek.

3.3.3. Dataverwerking en analyse

De interviews zijn evenals in deelvraag 1 verwerkt met behulp van een thematische analyse met gebruik van zes fasen omschreven door Braun & Clarke (2006). Binnen de eerste fase zijn de interviews getranscribeerd en geüpload in ATLAS.ti, vervolgens zijn deze gegevens gelezen en herlezen en zijn de eerste ideeën genoteerd. Binnen de tweede fase zijn de eerste codes gegenereerd (zie bijlage J). Binnen de derde fase zijn thema's gezocht door codes samen te voegen tot potentiële thema's (zie bijlage K). Binnen de vierde fase zijn thema's geëvalueerd door te kijken of de thema's zich verhouden tot de gecodeerde fragmenten en de gehele gegevensverzameling.

Binnen de vijfde fase zijn de thema's gedefinieerd en is een voortdurende analyse uitgevoerd, waarin duidelijke definities voor elk thema zijn gegenereerd (zie bijlage L). Binnen de laatste fase is een selectie gemaakt van levendige voorbeelden en uiteindelijke analyse van geselecteerde uittreksels (Braun & Clarke, 2006).

3.4. Deelvraag 3: adviezen voor het verbeteren van de huidige kindregeling

3.4.1. Methode

Om antwoord te geven op deze deelvraag was in het onderzoeksvoorstel het plan opgenomen om een focusgroepinterview te houden met professionals die werkzaam zijn in de uitvoering of in het beleid van de kindregelingen. Het focusgroepinterview zou in de zomervakantie gehouden moeten worden, waardoor de participanten niet tegelijkertijd konden deelnemen. Er is daarom gekozen om de professionals per mail een document met een eerste ordening van de onderzoeksresultaten te sturen. Op de laatste pagina van dit document stonden acht vragen voor de professionals om hen te laten reflecteren op de huidige kindregelingen (zie bijlage M).

3.4.2. Participanten

Door middel van een theoretische *critical sample* worden gedurende het onderzoek verschillende professionals benaderd om te participeren aan het onderzoek (Flick, 2018). Inclusiecriteria waaraan de professionals moesten voldoen is dat zij werkzaam zijn binnen de gemeente Zwolle, dat zij verantwoordelijk zijn voor het maken van het beleid van de kindregelingen voor kinderen die opgroeien in armoede of dat zij verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de kindregelingen op het gebied van sport, kunst & culturele en/of recreatieve participatie.

Van de acht geïncludeerde professionals, hebben zes professionals geparticipeerd binnen dit onderzoek. Van de zes participanten zijn drie professionals werkzaam in zowel de uitvoering als het maken van het armoedebeleid binnen de gemeente Zwolle, één professional is werkzaam als voorzitter van een stichting en één professional is werkzaam als uitvoerder van de kindregeling. Daarnaast heeft het bestuur van één stichting in hun bestuursvergadering gezamenlijk antwoord gegeven op de vragen.

3.4.3. Dataverwerking en analyse

De antwoorden van de professionals zijn deels verwerkt met behulp van thematische analyse (Braun & Clarke, 2006). De interviews zijn geanonimiseerd en zijn per vraag gerangschikt in een overzicht. Daarna zijn deze antwoorden gekoppeld aan thema's (zie bijlage N) en deze thema's zijn verder ondergebracht in de thema's 'belemmeringen' en 'verbetermogelijkheden' (zie bijlage O). In de slotfase is een selectie gemaakt van overkoepelende ideeën en uiteindelijke analyse van geselecteerde uittreksels (Braun & Clarke, 2006).

3.5. Ethiek

Voor de start van dit onderzoek is het onderzoeksvorstel ingediend bij de ethische commissie. Om voor de kinderen een veilige onderzoekscontext te creëren is rekening gehouden met de inrichting van de onderzoeksruimte, de wijze van includeren en de opbouw bij het stellen van vragen, waarin eerst demografische gegevens zijn gevraagd en geëindigd is met een verwachtingsvolle vraag. Binnen dit onderzoek is de wijze van includeren, waarin de kinderen vrijwillig deelnemen, als zeer belangrijk beschouwd. Kinderen kunnen het gevoel hebben dat zij verplicht zijn tot het deelnemen aan onderzoek, omdat zij kunnen denken dat weigering hiervan afkeuring of zelfs sancties kan opleveren (Edwards & Mcnamee, 2005; James, Jenks & Prout, 1998). Kinderen kunnen zich ook verplicht voelen omdat zij gewend zijn om volwassenen te gehoorzamen of om de onderzoeker een plezier te doen, zonder dat zij nadenken over de gevolgen van participeren aan een onderzoek (Coyne, 2010). Indien een onderzoek plaatsvindt met participatie van ouder en kind, zijn er twee partijen die elk om hun eigen redenen al dan niet willen deelnemen aan dit onderzoek. Indien ouders toestemmen met het participeren in een onderzoek, wordt het voor een kind moeilijker om nog te weigeren omdat zij de beslissing van hun ouders waarschijnlijk zullen erkennen (Coyne, 2010). In dit onderzoek is daarom bewust gekozen om de nieuwsgierigheid van de kinderen te wekken door de kantoormuimte als speelse onderzoeksomgeving in te richten, vervolgens de kinderen vanuit deze nieuwsgierigheid het onderzoek uit te leggen, te vragen om te deel te nemen en daarna hun ouders te vragen om deel te nemen. Daarnaast heeft de onderzoeker rekening gehouden met haar woordgebruik, waarin zij getracht heeft zoveel mogelijk aan te sluiten bij de spreektaal en het woordbegrip van de kinderen. De onderzoeker heeft het woord armoede vermeden, omdat veel kinderen het woord armoede geen prettig woord vinden, zij benoemen het liever als geldzorgen of geldproblemen (Hopman & De Jong, 2019). In dit onderzoek is daarom gekozen om de term armoede niet te gebruiken bij de kinderen, maar de zin 'het hebben van minder geld'.

Voorafgaand aan elk interview is een *informed consent* formulier ingevuld, (zie bijlage P) en is de participanten uitgelegd dat zij anoniem en vrijuit konden spreken en ieder moment het interview mochten afbreken. De geïnterviewden hebben hier geen gebruik van gemaakt. Bij deelvraag 3 heeft de onderzoeker de participanten niet een *informed consent* laten ondertekenen en daardoor kwam de vraag vanuit de participanten of zij geanonimiseerd konden worden. Dit is toegezegd en de participanten zijn geanonimiseerd.

3.6. Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van een onderzoek heeft betrekking op de methoden waarvan de onderzoeker gebruik heeft gemaakt en de beschrijving ervan waardoor een andere onderzoeker tot dezelfde data zou komen (Flick, 2018). Binnen alle deelvragen van dit onderzoek is gebruik gemaakt van vooraf opgestelde interviewvragen, waarvan de antwoorden van de participanten zijn opgenomen, letterlijk uitgetypt en geanonimiseerd.

3.7. Validiteit

De validiteit van een onderzoek heeft betrekking op de mate waarin een meetinstrument aan zijn doel beantwoordt (Flick, 2018). Bij deelvraag 1 heeft de onderzoeker de uitwerking van de analyse van de interviews gedeeld met de participanten. Deze participanten hebben commentaar op de analyse geleverd en dit commentaar is in de resultaten verwerkt. Bij deelvraag 2 hebben de geïnterviewde ouders de resultaten van hun kinderen en zichzelf ontvangen en zijn zij gevraagd te reageren indien de onderzoeker het verkeerd had verwerkt, geen enkele ouder heeft gereageerd met een verzoek tot aanpassing. Bij deelvraag 3 hebben de professionals hun eigen antwoord uitgetypt en heeft de onderzoeker deze antwoorden gebundeld onder thema's en de antwoorden geanonimiseerd. De onderzoeker heeft de analyse van deze deelvraag niet met de professionals gedeeld, omdat dit niet lukte binnen de beoogde afrondingstijd van het onderzoek.

Binnen dit onderzoek is getracht de validiteit te waarborgen door gebruik te maken van de combinatie van participanten bestaande uit beleidsmakers, professionals werkzaam in de uitvoering van de kindregelingen, de ouders en de kinderen. Dit heeft geleid tot verschillende perspectieven en tot datatriangulatie (Flick, 2018).

4. Resultaten

4.1. Deelvraag 1: mogelijkheden en beperkingen van het aanbod kindregelingen

Sinds 2006 heeft de gemeente Zwolle de kindregeling uitbesteed aan Stichting Meedoen. Het doel van deze Stichting is dat elk kind dat leeft in armoede kan participeren in de samenleving. Deze stichting begon met ongeveer 100 aanvragen per jaar en dit is uitgegroeid tot 1000 aanvragen per jaar. Deze aanvragen worden door ouders van kinderen die opgroeien in armoede gedaan. In 2010 heeft de gemeente Zwolle een speciale tak voor sportaanvragen opgezet en de uitvoering toevertrouwd aan het Jeugdsportfonds. Dit fonds heeft als doel dat alle kinderen de mogelijkheid krijgen voldoende te bewegen. Het fonds vergoedt gemiddeld 500 sportaanvragen per jaar. In de startjaren van het Jeugdsportfonds faciliteerde het fonds alle sportaanvragen, waaronder ook dans- en zwemlessen. In 2012 was het budget van het Jeugdsportfonds ontoereikend en ontstond er een wachtlijst voor sportaanvragen. Vooral de relatief dure dans- en zwemlessen drukten op de subsidie. De gemeente Zwolle heeft dit probleem opgelost door de danslessen weer onder te brengen bij Stichting Meedoen en een nieuwe regeling te starten voor zwemlessen, het Zwemvangnet. In 2018 is het landelijke Jeugdsportfonds omgezet in het Jeugdsport & cultuurfonds, maar binnen de gemeente Zwolle zijn sport en cultuur gescheiden gebleven. In 2021 gingen meerdere gemeenten met hun kindregeling over naar de landelijke Stichting Leergeld. De gemeente Zwolle wilde de kindregeling echter niet onderbrengen bij een landelijke regeling en besloot de kindregeling als gemeente te faciliteren en over te nemen van Stichting Meedoen. Door deze voorgeschiedenis zijn er binnen de gemeente Zwolle vijf regelingen ontstaan die onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. Daarnaast zijn er zes kindregelingen die onder de verantwoordelijkheid van stichtingen vallen (zie tabel 1).

Tabel 1. Kindregelingen gemeente Zwolle

Verantwoordelijkheid gemeente Zwolle: mogelijkheden

- Kindregeling uitgevoerd door de gemeente Zwolle
    - €450 kunst & cultuur (jaarlijks) en een jaarlijks budget voor schoolkosten afhankelijk van leeftijd kind
  - Jeugdsportfonds & Cultuurfonds, administratie uitbesteed aan sportservice Zwolle (landelijke stichting)
    - €225 per kind voor sportlidmaatschap (jaarlijks)
  - Zwemvangnet uitbesteed aan Sportservice Zwolle, On Campus en de CALO (5 t/m 12) en Zwembad de Vrolijkheid (12+)
    - Zwemdiploma's A & B
  - Zwemkaartenregeling uitbesteed aan Sportservice Zwolle
    - 10 zwemkaarten na het behalen van het A-diploma (eenmalig)
  - Openluchtbadregeling uitbesteed aan Stichting Meedoen
    - Gezinsabonnement voor het openluchtbad Zwolle (jaarlijks)
-

Verantwoordelijkheid stichtingen: mogelijkheden

- Stichting Meedoen, maatwerk voor kinderen
  - Maatwerk
- Nationaal Fonds Kinderhulp (landelijke stichting), allerlei soorten hulp voor kinderen en jongeren
  - Maatwerk
- Stichting Jarige Job (landelijke stichting), verjaardagsbox (4t/m12 jaar)
  - Box t.w.v. €35 met daarin alle benodigdheden voor een verjaardag (jaarlijks)
- Stichting Kind in beeld, Sinterklaascadeau en feest
  - Sinterklaascadeaus (jaarlijks)
- Stichting Present Zwolle, Buurten met feestjes
  - Pakket voor het vieren van een kinderfeestje (jaarlijks)
- Stichting VakantieKind (landelijke stichting), Vakantieweken
  - Voor €2,50 een week vakantie (jaarlijks)

Mogelijkheden en beperkingen

Tabel 1 laat zien dat binnen de verantwoordelijkheid van de gemeente er budgetten aan te vragen zijn voor sport en kunst & culturele activiteiten. Voor het aanvragen van recreatieve activiteiten is het mogelijk om via een landelijke stichting een vakantieweek of verjaardagsbox aan te vragen en via een lokale stichting is het mogelijk om voor feestdagen producten aan te vragen. Voor elke regeling weergegeven in Tabel 1 moet een aparte aanvraag worden gedaan, de gevolgen van deze verschillende kindregelingen wordt door één van de professionals als volgt omschreven:

“Er wordt dubbel werk gedaan doordat er verschillende regelingen zijn waar ouders kindvoorzieningen kunnen aanvragen, dit maakt het voor ouders complex en voor de stichtingen meer werk”.

In 2021 is de gemeente Zwolle gestart met het kindloket om het aanvragen van de kindregelingen minder complex te maken. Het kindloket is een samenwerking waarin zeven kindregelingen overzichtelijk op één website weergegeven staan. Wel moet nog steeds voor elke regeling een aparte aanvraag worden gedaan, waardoor ouders, intermediairs en professionals alsnog extra werk moeten verrichten. Beide professionals geven aan dat een aanvraag voor sport via een intermediair moet verlopen en dat dit negatieve gevolgen met zich meebrengt, waaronder stress en schaamte bij ouders en extra werk bij uitvoerders van de regelingen. Eén professional vindt het een beperking dat ouders de sportregeling niet zelf kunnen aanvragen en vindt dat ouders autonomie zouden moeten krijgen, zowel in het aanvragen, het uitgeven als het opsparen van budgetten. Deze professional omschrijft dit als volgt:

“Eigenlijk zou het mooi zijn als elk gezin die ergens recht op heeft op individueel niveau, wij ze kunnen helpen, maatwerk dat lijkt mij de oplossing. Met een spaarvoorziening geef je de regelingen ruimte en draag je de verantwoordelijkheid over aan de ouders”.

In de huidige regeling is voor sport en kunst & cultuur een jaarlijks budget voor elk kind beschikbaar, maar de professionals vinden dat het budget voor sport onvoldoende toereikend is waardoor dit een beperking geeft in de participatie van deze kinderen.

Qua kunst & cultuurregeling is het een beperking dat weinig ouders en kinderen een aanvraag doen voor kunst & cultuur activiteiten, dit komt volgens de professionals doordat er binnen de gemeente Zwolle weinig aanbod is en het bestaande aanbod te weinig onder de aandacht van de doelgroep wordt gebracht.

Samenvattend

Opvallend is dat het beschikbare budget voor kunst & cultuur (€450) twee keer groter is dan het budget voor sport (€225), terwijl voor kunst & cultuur weinig aanvragen worden gedaan en het budget voor sport juist als ontoereikend wordt ervaren. Voor kinderen die opgroeien in armoede binnen de gemeente Zwolle is het mogelijk om te sporten en kunst & culturele activiteiten te ondernemen mits het budget toereikend is. Opmerkelijk is dat naast de vakantieweek en feest- en verjaardagenbijdrage, er geen regeling is voor recreatieve activiteiten. De professionals ervaren de versnippering van verschillende regelingen als complex en de budgetten voor de sportregeling als ontoereikend, dit geeft de gemeente, stichtingen, intermediairs en de ouders extra werk. Alleen voor de sportregeling is een intermediair verplicht om deze regeling aan te vragen, dit ontnemt de autonomie van ouders en zorgt tevens voor een drempel om deze regeling aan te vragen voor hun kind.

4.2. Deelvraag 2: behoeften aan sport, kunst & culturele en recreatieve participatie

4.2.1. Interviews kinderen: behoeften en mogelijkheden

Sport

De zes geïnterviewde kinderen willen allemaal sporten. Drie meisjes zitten op zwemles en zouden daarnaast graag een andere sport willen doen. Zij willen alle drie paardrijden, één meisje wil daarnaast tennissen of schaatsen, één meisje wil daarnaast hockeyen of korfballen. De drie jongens zitten naast zwemmen ook op voetbal en één jongen daarbij ook op Taekwondo. Eén jongen zou ook willen judoën of boksen, één jongen zou als er genoeg geld zou zijn ook willen boksen. Alle kinderen kunnen uitleggen waarom zij sporten leuk en belangrijk vinden, de meeste kinderen vertellen dat zij hun gevoel en energie kwijt kunnen tijdens het sporten. Ook geeft een kind aan energie te krijgen van sporten en een ander kind vertelt dat je conditie verbetert en je sterker wordt als je sport. Eén kind omschrijft uitgebreider waarom hij sporten belangrijk vindt, namelijk als volgt:

“Je kan nieuwe vrienden ontmoeten en het is ook superleuk want je moet samen dingen doen en je leert er ook heel veel van. Je leert bijvoorbeeld samenwerken met andere mensen ook al mag je ze niet zo [en] van sporten leer je meer te bewegen. Sporten is belangrijk om je, hoe zeg je dat, bijvoorbeeld als je veel eet, maar niet beweegt dan wordt je buik dikker. Sporten is goed voor je lichaam, als je eet en sport dan krijg je meer spieren. Wat ik ook leuk vind aan sporten is dat iedereen, zeg maar, gelijk is (...) dat iedereen mee kan doen”.

Twee kinderen weten eigenlijk nog niet of sporten voor hen mogelijk is. Twee kinderen vertellen trots dat hun ouders oplossingen bedenken wanneer een sport niet kan, deze creatieve oplossingen worden toegelicht bij het perspectief van de ouders.

Kunst & Cultuur

Alle zes de kinderen willen een kunst & culturele activiteit doen. Twee meisjes tekenen en knutselen in hun vrije tijd en één jongen zingt graag. Alle zes kinderen gaan niet naar een kunst & culturele organisatie die activiteiten aanbiedt. Geïnspireerd door foto's geven de kinderen aan welke kunst & culturele activiteiten zij willen ondernemen. Vier kinderen zouden graag naar de bioscoop willen en interpreteren een foto van het theater als de bioscoop. Vier kinderen hebben in de Zwolse bieb/ de Stadkamer een robot gemaakt en twee van hen willen dat vaker doen. Drie kinderen zouden wat met muziek willen, twee kinderen willen een instrument bespelen en één kind wil graag op zangles. Twee kinderen zouden graffiti willen spuiten, twee kinderen zouden willen schilderen, twee kinderen zouden willen leren foto's maken en twee kinderen zouden naar een museum willen. Eén kind wil leren filmen, één kind wil graag leren houtbewerken, één kind wil leren schaken en één kind wil naar het theater. Dat de kinderen inspiratie van foto's nodig hadden om het begrip kunst & cultuur uit te leggen is ook zichtbaar in de wijze waarop zij antwoord gaven op de vraag waaraan zij denken bij kunst & cultuur, hieronder hun uitleg:

“Ja dat hebben we gehad op school, kunst is iets wat je kunt. Je hebt twee soorten kunst, schilderen en kunst dat je dingen kan, dat je een kunstje kan.”
“Ja dat je kunst, een schilderij maakt?”

Later na het zien van inspiratiefoto's en het uitkiezen van kunst & culturele activiteiten weten twee kinderen geen antwoord te geven op de vraag waarom kunst & culturele activiteiten belangrijk zijn. Twee kinderen lijken enige moeite te hebben om dit uit te leggen:

“Voor als je iets wil maken, dat moet je wel veel dingen weten, juf zegt dat we daarom tekenles krijgen”.
“Zodat je nieuwe dingen leert te doen? Dat vind ik zo lastig, want ik doe dat bijna niet en ik weet ook niet zo goed wat allemaal bij kunst & cultuur hoort”.

Twee kinderen lijken minder moeite te hebben met het uitleggen waarom kunst & culturele activiteiten belangrijk voor hen zijn:

“Je kan dan van alles leren en je weet hoe je dingen kan maken. En als ik boos ben dan kan ik beter tekenen en ben ik daarna minder boos”.
“Ik word rustig van zingen”.

Drie zinsdelen die meerdere kinderen benoemden in hun antwoorden op vragen over kunst & cultuur vallen op: *“Ik heb het nog nooit gedaan”*, *“Daar ben ik nog nooit geweest”* en *“Het lijkt mij wel leuk om te doen”*. Deze zinsdelen krijgen context in onderstaand voorbeeld:

“Ik ben nog nooit in een museum geweest, ik zie dat wel vaak op TV, ik zou wel eens naar een museum willen”.

Voorzichtig kan gesteld worden dat de kinderen het lastig vinden om te bepalen wat zij graag zouden willen doen, omdat zij weinig ervaring hebben opgedaan met de mogelijkheden. Er is een behoefte van de kinderen om verschillende activiteiten te ervaren, om vervolgens te kunnen bepalen of zij dit frequenter willen uitvoeren. Twee voorbeelden hiervan zijn dat vier kinderen een foto van een robot maken herkennen, omdat zij dit een keer hebben gedaan in de Zwolse bieb/de Stadkamer, twee van hen willen dit vaker doen. Voor onderstaande uitspraak van een kind geldt hetzelfde:

“Met schoolreisjes zijn we ook heel vaak naar het museum geweest. Dat vond ik leuk, ik wil wel vaker naar een museum”.

Bovenstaande en eerdere uitspraken, waarin de kinderen verwijzen naar school, laten zien dat de basisschool een rol heeft in het overdragen van de mogelijkheden van kunst & culturele activiteiten. Ook lijkt de bibliotheek in Zwolle een rol te spelen in het opdoen van kunst & culturele activiteiten.

Recreatie

Alle zes kinderen ondernemen in hun vrije tijd gratis recreatieve activiteiten zoals een film kijken, buitenspelen, naar de speeltuin, *gamen* en naar de bibliotheek in Zwolle gaan. Eén kind benoemt een betaalde activiteit, namelijk dat zij op scouting zit en dat zij daar hutten bouwt. Als alle recreatieve activiteiten gratis zouden zijn dan willen vijf kinderen naar zwemgelegenheden gaan en kiezen zij opvallend unaniem één betaalde en één gratis zwemgelegenheid. Drie kinderen willen naar de dierentuin en drie kinderen willen naar het attractiepark. Twee kinderen willen tuinieren, twee kinderen willen naar PEC- Zwolle, waarvan één kind Ajax graag zou willen zien spelen. Eén kind wil koken, één kind wil bakken, één kind wil wandelen en één kind wil wetenschapsexperimenten doen.

Vrije keuze in behoefte

Op de vraag welke activiteit de kinderen voor elk kind in Nederland gratis zouden maken, geven de kinderen de volgende antwoorden:

“Paardrijden”.

“Naar een attractiepark gaan”.

“Gratis naar alle speeltuinen. Ik denk dat ze de dierentuin heel leuk vinden. Ik zelf zou wel willen dat paardrijden gratis zou zijn”.

“Wat hun willen, misschien willen zij wel iets anders dan ik zou willen, ze mogen drie of twee dingen kiezen”.

“Alles zou ik wel willen. Als ik moet kiezen, dan zou ik willen dat sport voor elk kind gratis is”.

Wat opvalt is dat drie kinderen redeneren vanuit hun eigen behoefte en twee kinderen vanuit wat zij denken dat andere kinderen zouden willen. Van de kinderen die hun eigen gratis activiteit uitzoeken zijn dat sport- en recreatieve activiteiten en geen kunst & culturele activiteiten. Op de vraag waar kinderen hun geld aan zouden uitgeven als zij miljonair zouden zijn, kiezen kinderen dure attributen, sportactiviteiten en recreatieve activiteiten.

Geen kind kiest voor een kunst & culturele activiteit. Wanneer dezelfde kinderen wordt gevraagd wat zij denken dat belangrijker is voor een kind, sport, kunst & culturele activiteiten of recreatieve activiteiten dan kiezen zij voor hun ontwikkeling, namelijk:

“Sport en dan kunst & cultuur, zodat je kan ontwikkelen wat je niet kunt. Recreatie is gewoon standaard dat is leuk een keertje en sport en kunst & cultuur is belangrijker, omdat je daarvan meer leert”.

4.2.2. Interviews ouders: behoeften en mogelijkheden

Sport

Ouders ervaren de mogelijkheden voor hun kinderen om te sporten binnen de gemeente Zwolle verschillend. De ene ouder vindt de sportregeling goed en denkt dat de regeling toereikend is voor twee sporten per kind, inclusief sportattributen. Een andere ouder vindt het niet toereikend voor de sport die haar kind wil uitoefenen en de andere ouder is allang blij dat haar kind gratis kan sporten in Nederland. Ouders verschillen in de manier van omgaan met een te dure sport voor hun kind. De ene ouder zegt tegen het kind dat het te duur is en daarmee niet mogelijk is. Een andere ouder geeft in zijn vrije tijd gratis boks- en taekwandolessen aan kinderen uit de buurt en vertelt tijdens het interview graag een gratis sportzaal te willen, zodat hij nog meer gratis lessen kan aanbieden. Weer een andere ouder gaat er als volgt mee om:

“Mijn dochter wil graag paardrijden, dat wordt afgeketst, het is gewoon echt een elitesport. Toen heb ik gevraagd kunnen ze niet het bedrag dat er per kind vrijkomt dan aan mij geven. Zodat ik haar wel wat maanden erop kan doen, zodat ik mijn vakantiegeld kan gebruiken misschien voor de rest, [dit kon niet]. Toen heb ik de stoute schoenen aangetrokken en heb ik gewoon een boer op marktplaats benaderd die een merrie verkocht (...) nu mag mijn kind zijn paard verzorgen.

Alle ouders kunnen het belang van sporten voor hun kind uitleggen. De ouders van de meisjes uit dit onderzoek, die allen niet sporten naast het zwemmen, geven aan dat zij vinden dat hun kind eerst hun zwemdiploma's moet halen voordat zij kan starten met een andere sport. De ouders van de jongens in dit onderzoek staan hier anders in, zij vinden het belangrijk dat hun zonen veel bewegen, hieronder een uitleg waarom een ouder vindt dat sporten belangrijk is:

“Het maakt er een ander kind van, (...) Als hij sport dan is hij socialer, hij doet weer mee, hij helpt en hij moppert minder. Als hij niet sport dan heeft hij een energie die hij niet kwijt kan. Sporten hoe dan ook, je sport bijna nooit alleen, je hebt bijna altijd een tegenpartij nodig en dan leren kinderen om rekening te houden met de ander”.

Kunst & cultuur

Net als de kinderen lijken hun ouders ook moeite te hebben met het belang van kunst & culturele activiteiten te omschrijven. Twee ouders geven aan dat zij liever hebben dat het beschikbare geld voor kunst en cultuur anders besteedbaar wordt, omdat zij minder waarde hechten aan kunst en culturele activiteiten voor de ontwikkeling van hun kind. Twee ouders weten via stichtingen dat muziekaanvragen ook onder de kunst & culturele regeling valt. Eén ouder legt het probleem dat onder meer ouders heerst als volgt uit:

“[Wij] weten eigenlijk niet precies waarvoor [het geld van kunst & cultuur] voor wordt gebruikt. Want dat is een hele lastige, (...) heel verwarrend, want de ene [ouder] zegt je kan het voor dansen gebruiken en het andere budget is voor sporten. Daar zouden ze [de gemeente] best betere voorlichting over kunnen geven”.

Er lijkt dus sprake te zijn dat ouders niet goed weten wat de invloed is van kunst & culturele activiteiten op de ontwikkeling van hun kind. Ook weten zij niet welke activiteiten vallen onder de noemer kunst & cultuur binnen de kindregeling.

Recreatie

Ouders zijn zich ervan bewust dat binnen de kindregelingen bijna geen mogelijkheden zijn voor het aanvragen van recreatieve activiteiten. Meerdere ouders zouden willen dat hun kind zou kunnen deelnemen aan recreatieve activiteiten en één ouder zegt hierover het volgende:

“Dat wat je niet kent dat mis je niet. Het zou wel leuk zijn voor ze, ze willen wel een keer met de trein mee, ze willen wel naar een park. het zou wel mooi zijn als er iets zou zijn voor 2x in het jaar ofzo”.

Eén ouder vertelt dat sinds zij in Nederland woont, zij geholpen wordt door Stichting Present. Zij heeft door deze stichting ook vrienden leren kennen die haar gezin meenemen op recreatieve uitjes, zoals bijvoorbeeld een wedstrijd van PEC-Zwolle. Een andere ouder vertelt dat een goede vriendin van haar als een soort suikertante recreatieve activiteiten voor haar kind betaalt. Het lijkt erop dat het hebben van een sociaal netwerk met mensen met voldoende geld, bevorderend kan zijn voor de (recreatieve) participatie van kinderen die opgroeien in armoede.

Bekendheid van de kindregelingen

De geïnterviewde ouders zijn op verschillende manieren bekend geraakt met het bestaan van de kindregelingen. Hieronder omschrijven twee ouders een probleem waar meer ouders tegenaan lijken te lopen:

“De regelingen, het staat nergens. Ook gewoon echt niet en wat zou je dan moeten googelen?”.

“Het is nu niet zo makkelijk meer te vinden en te googelen, je moet nu eerst naar Stichting Meedoen. En als je bij Stichting Meedoen komt, dan leggen ze je uit dat het nu gebundeld is. Er moet zoveel gelezen worden, je moet dingen uploaden, je vult een aanvraag in en dan pas wordt je verwezen naar wie erover gaat, het is omslachtig. Bij Stichting Meedoen was het makkelijker”.

Door onderstaande opmerkingen lijkt het alsof de fusering van de kindregeling van Stichting Meedoen naar de gemeente Zwolle bij ouders onduidelijk is:

“Het kindloket is nieuw voor mij. Ik had eerst Stichting Meedoen, maar volgens mij bestaat dat niet meer en dat is dan het kinderloket geworden”.

Aanvragen van kindregelingen

Ouders geven aan dat zij hulp nodig hebben van derden, twee ouders hebben hulp van het sociale wijkteam, één ouder van het Leger Des Heils, één ouder van de Stichting Meedoen en één ouder kent alleen de jeugdsportfondsregeling en zwemregeling door een sportinstructeur.

Geen enkele ouder heeft zonder hulp een aanvraag gedaan bij één van de kindregelingen. Hieronder een voorbeeld van hoe een ouder de aanvragen voor kindregelingen doet:

‘Eerst [heb ik] gebeld voor iemand van sociale zaken, want ik dacht die geven de kindregeling uit, toen zei die vrouw van ‘dat doe ik niet’, maar toen heeft zij een emailadres gegeven. Het sociale wijkteam en een medewerker van school hebben mij geholpen bij het aanvragen’.

Advies van ouders aan de gemeente Zwolle

Meerdere ouders geven aan dat zij vinden dat de gemeente Zwolle de kindregelingen beter moet afstemmen op de vraag van het kind en dat zij als ouders ook moeten worden meegenomen in het beleid. Eén ouder omschrijft haar advies als volgt:

‘Kijken naar het kind, dat vind ik heel belangrijk, nu is het gewoon wij bieden dit aan en daar moet je het eigenlijk mee doen. Er wordt niet individueel gekeken naar wat mogelijkheden zijn. Ik zou willen dat er flexibeler wordt gekeken naar wat het kind wil en dat op basis daarvan het geld wordt verdeeld naar wat het kind nodig heeft en wat het kind graag zou willen’.

Sommige ouders geven aan dat zij vinden dat de gemeente Zwolle beter moet kijken naar de situaties van gezinnen en daarop maatwerk moet leveren. Zij vinden dat de doelgroep actief moet worden benaderd en dat daarin rekening gehouden moet worden met taalbarrières. Ook geeft een ouder aan dat structureel moet worden gecontroleerd of mensen een kindregeling niet zelf kunnen betalen. Een andere ouder vindt dat de gemeente rekening moet houden met wanneer je recht hebt als ouder op kindregelingen en zij is bang dat als zij gaat werken, zij geen recht meer heeft op de kindregelingen en dat zij de kindvoorzieningen ook niet zelf kan betalen.

Samenvattend

Zowel de ouders als hun kinderen kunnen uitleggen waarom sporten belangrijk is en wat de positieve gevolgen van sporten zijn. Waarom kunst & culturele activiteiten belangrijk zijn en wat de positieve gevolgen zijn van deze activiteiten ondernemen, vinden ouders en hun kinderen moeilijker te omschrijven. Het deelnemen aan recreatieve activiteiten vinden de kinderen en ouders minder belangrijk voor de ontwikkeling, maar wel leuk voor een paar keer per jaar.

Verschillende ouders geven aan dat zij de kindregelingen niet goed kunnen vinden en dat zij niet bekend zijn met alle regelingen die er zijn. Alle ouders in dit onderzoek vertellen dat zij niet zelfstandig een aanvraag hebben gedaan voor één van de kindregelingen. De ouders geven aan, eveneens als de professionals, dat het aanvraagstelsel complex is. Meerdere ouders vinden dat de kindregelingen beter moeten worden afgestemd op de vraag van het kind en dat zij als ouders ook moeten worden meegenomen in het beleid. Sommige ouders vinden, net als één professional, dat er meer gekeken moet worden naar individuele situaties en dat er maatwerk geleverd zou moeten worden.

4.3. Deelvraag 3: adviezen van professionals voor verbetering kindregeling

Alle adviezen gegeven door de professionals op basis van de resultaten van deelvraag 2 staan in bijlage Q. De samenvatting van de adviezen staat hieronder weergegeven.

4.3.1. Professionals: verbetermogelijkheden

Sport

Sommige sportverenigingen en/of -clubs hebben een eigen fonds voor kinderen die de sport niet kunnen betalen. Een enkele vereniging heeft een regeling waarin elk tiende kind van het Jeugdsportfonds gratis is. Meerdere professionals adviseren dat een oproep gedaan zou kunnen worden onder verenigingen om deze initiatieven te bevorderen zodat er meer budget beschikbaar is voor sport. Meerdere professionals vinden dat de zwemvangnetregeling stigmatiserend is, vanwege de naam en omdat de kinderen die opgroeien in armoede worden gescheiden van kinderen met een andere sociaal-economische status. Zij willen dat ouders autonomie hebben in het kiezen van een zwemschool voor hun kind. Dit is volgens hen belangrijk omdat kinderen dan kunnen zwemmen bij een zwemschool bij hen in de buurt (vanwege vervoersproblemen en/of parkeerkosten) of een zwemschool waar hun vriendjes of klasgenootjes zwemmen. Ieder kind en iedere ouder is dan gelijk. De kans dat ouders in contact komen met ouders met een andere sociaal-economische status wordt daarmee vergroot en de integratie van doelgroepen daarmee ook. Hierdoor kan het netwerk van alle ouders worden vergroot.

Kunst & cultuur

Om de kunst & culturele participatie van kinderen in armoede te vergroten, adviseren professionals om structureel samen te werken met de bibliotheek/de Stadkamer en met het jeugdtheater om zo de bekendheid van kunst & culturele activiteiten te vergroten.

Recreatie

Om recreatieve participatie mogelijk te maken wordt geadviseerd om afspraken te maken met lokale organisaties die recreatieve activiteiten en/of toegangskaarten aanbieden. Hierbij is het nodig dat zowel aan ouder als kind toegangskaarten worden verleend. Bij de huidige zwemkaartenregeling is dit alleen voor de kinderen, zij krijgen 10 gratis zwemkaartjes, maar zij kunnen niet met hun ouders gaan. Ook is het belangrijk dat de regelingen die er zijn worden gecommuniceerd met de doelgroep. De zwembadkaartregeling en de openluchtbadregeling zouden bijvoorbeeld na het behalen van het zwemdiploma meegegeven kunnen worden aan de kinderen. Om zulke afspraken te maken is het nodig dat medewerkers van alle kindregelingen samenkomen om zulke afspraken te maken.

Eén professional merkt op dat ouders en kinderen anders denken over de vormen van participatie namelijk:

“Voor de ouders en kinderen is kunst & cultuur een onbekender begrip dan sport. Er bestaat wat onhelderheid over deel sport, deel cultuur, wat valt waaronder, bijvoorbeeld dansen. Ook komt als suggestie naar voren dat ouders dat geld liever anders zouden (...) besteden. Mijn conclusie is hier als gemeente bij de evaluatie van het kindregeling aandacht aan te schenken. Luisteren naar deze signalen”.

Vergemakkelijking van de kindregelingen

Alle professionals adviseren om het aanvragen van kindregelingen voor ouders en derden te vergemakkelijken. Bijna alle professionals adviseren dat dit mogelijk is door alle kindregelingen op te nemen in één regeling, bijvoorbeeld met gebruik van het kindloket. Een andere professional wil het aanvragen vergemakkelijken door alle aanvragen te digitaliseren, in verschillende talen aan te bieden en door de gemeente Zwolle als financieel controleur van alle kindregelingen aan te stellen. Het valt de professionals op dat de ouders op diverse manieren kennismaken met de regelingen en dat bestaan van het kindloket en de veranderende rol van Stichting Meedoen nog beter moet worden gecommuniceerd naar de doelgroep.

Autonomie

Alle professionals zijn benieuwd naar hoe ouders graag aanvragen zouden willen doen. Sommigen van hen willen dat ouders autonomie en zelfbeschikkingsrecht krijgen in het sparen en uitgeven van het beschikbare geld voor kindvoorzieningen. Ook adviseren verschillende professionals om actief de doelgroep en hun netwerk te attenderen op en te informeren over de kindvoorzieningen.

Ouder en kinderpanel

Ouders en kinderen zijn de ervaringsdeskundigen van het bedachte en uitgevoerde kinderarmoedebeleid. Meerdere professionals willen hun input. Eén professional oppert het volgende idee om de behoefte van de doelgroep structureel in de totstandkoming van het kinderarmoedebeleid in te bedden:

“Ik zou een kinderpanel willen opzetten, waarbij kinderen nog meer mee kunnen denken bij het armoedebeleid voor kinderen”.

Maatwerk

De kindregeling hanteert de normering van 110-130% van het sociale minimumloon. Er zijn ook mensen met een hoger inkomen waardoor zij niet strikt onder deze norm vallen, maar door bijvoorbeeld een schuldenregeling wel onder deze norm vallen, daarvoor zouden uitzonderingen gemaakt moeten worden. Meerdere professionals adviseren dat maatwerk zou moeten plaatsvinden naar rato van het te besteden inkomen, het aantal kinderen binnen een gezin en de leeftijd van de kinderen.

Samenvattend

De professionals hebben hun inbreng geformuleerd als reactie op de resultaten van deelvraag 2. Opvallend is dat alle zes de professionals, onafhankelijk van elkaar, aangeven dat zij het aanvragen van de kindregelingen makkelijker willen maken. Alle zes professionals geven tevens aan dat zij onwetend zijn over in hoeverre ouders autonomie willen bij het aanvragen van de regelingen, het besteden van budgetten en de totstandkoming van de regelingen. Alle professionals willen meer input van deze ouders krijgen. Wat betreft de wens van het kind wordt door één professional de behoefte geuit om deze wens structureel in te bedden in het armoedebeleid.

5. Conclusie

Uit de resultaten van de eerste deelvraag komt naar voren dat er een diversiteit is aan regelingen en budgetten. Dit heeft onder andere tot gevolg dat het aanvragen van de kindregelingen als complex en tijdrovend wordt ervaren. Een afgebakend budget voor sport wordt als ontoereikend ervaren, terwijl het afgebakende budget voor kunst & cultuur twee keer zo veel is en er in verhouding minder aanvragen voor worden gedaan. Voor een sportaanvraag moeten ouders een intermediair benaderen die voor hen deze aanvraag doet. Dit ontnemt ouders de autonomie en zorgt tevens voor een drempel om deze regeling aan te vragen voor hun kind. In 2021 is een poging gedaan om de complexiteit te verminderen door het starten van het kindloket. Deze poging heeft geleid tot meer overzicht van de bestaande regelingen, maar er is nog meer bekendheid nodig en ouders zouden alle lokale kindregelingen in één keer moeten kunnen aanvragen. Binnen deze diversiteit aan regelingen is er een regeling voor sport, een aparte regeling voor zwemmen en een regeling voor kunst & cultuur, allen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Naast de vakantieweek en feest- en verjaardagenbijdrage vanuit de landelijke stichtingen, zijn er geen regelingen voor recreatieve activiteiten voor kinderen die opgroeien in armoede binnen de gemeente Zwolle. Een mogelijk gevolg hiervan is dat kinderen niet kunnen participeren wanneer hun vrienden betaalde recreatieve activiteiten ondernemen. Ondanks alle regelingen lijkt sociale uitsluiting toch in stand gehouden te worden door het huidige armoedebeleid, waardoor kinderen die opgroeien in armoede minder de kans wordt gegeven zich zo optimaal als mogelijk te ontwikkelen tot participerende burger (Regenmortel & Donder, 2017).

De resultaten van de tweede deelvraag laten zien dat de geïnterviewde kinderen en de ouders hun behoeften goed kunnen verwoorden. Op het gebied van sport hebben kinderen de behoefte om een vrije sportkeuze te hebben, waarin de prijs van de sport geen beperkende factor is. In het huidige beleid is dit wel een beperkende factor. Alleen de sportbehoeften van de kinderen van ouders die in staat zijn om creatieve oplossingen te bedenken, worden vervuld. Er zijn ook ouders die veel stress ervaren, daardoor geen oplossingen kunnen bedenken en aan hun kind aangeven dat iets niet mogelijk is (Lusse & Kassenberg, 2021). Alle ouders en hun kinderen kunnen het belang van sporten uitleggen. Deze uitleg komt overeen met het belang van sporten volgens de literatuur die is gebruikt in dit onderzoek (Boonstra & Hermens, 2011; Jong & Wagemakers, 2019; Reijgersberg & Van der Poel, 2014). De meeste ouders moedigen hun kinderen aan om te sporten, dit is volgens Moeijes, Van Busschbach, Bosscher en Twis (2019) een belangrijke factor om sportactiviteiten op een zeer regelmatige basis uit te oefenen. Alle ouders en hun kinderen lijken enige moeite te hebben met uitleggen waarom kunst & culturele activiteiten voor hen belangrijk zijn. Dit is een gemiste kans voor deze kinderen omdat het participeren aan kunst & culturele activiteiten de schoolprestaties van deze kinderen bevordert en hun maatschappelijke betrokkenheid op latere leeftijd verhoogt (Catterall, Dumais & Hampden-Thompson, 2012).

Op het gebied van kunst & cultuur hebben kinderen de behoefte om verschillende activiteiten te ervaren, zodat zij vervolgens kunnen bepalen welke activiteiten zij frequenter zouden willen doen. De antwoorden van de kinderen laten zien dat de basisschool een rol heeft in het overdragen van de mogelijkheden van kunst & culturele activiteiten. Ook lijkt de bibliotheek in Zwolle een rol te spelen in het opdoen van kunst & culturele activiteiten. Op het gebied van recreatieve activiteiten hebben kinderen de behoefte om dit een paar keer per jaar te doen, zij vinden dit echter niet per se belangrijk voor hun ontwikkeling. Ouders geven hetzelfde aan als hun kinderen. Mocht de mogelijkheid voor een aantal recreatieve activiteiten per jaar zich voordoen, dan willen de kinderen zelf kunnen bepalen waar zij naartoe gaan. Ouders gunnen hun kind om een paar keer per jaar een recreatief uitstapje. Uit de resultaten van dit onderzoek komt naar voren dat het erop lijkt dat het hebben van een sociaal netwerk met mensen met voldoende geld, bevorderend kan zijn voor de (recreatieve) participatie van kinderen die opgroeien in armoede. De keuzes van kinderen en ouders ten aanzien van sport, kunst & culturele activiteiten komen overeen met de gevonden onderzoeksresultaten in de literatuurstudie van dit onderzoek. Het aantal gevonden onderzoeken dat de belangen van sport voor kinderen die opgroeien in armoede aantoont, is groter dan het aantal onderzoeken dat de belangen van kunst & culturele activiteiten weergeeft (zie theoretische kader). De belangen voor recreatieve activiteiten van kinderen in armoede zijn tijdens de literatuurstudie van dit onderzoek niet gevonden.

Uit de resultaten van de derde deelvraag blijkt dat de professionals verschillende verbetermogelijkheden aandragen voor de huidige kindregelingen. Nadat de professionals geconfronteerd werden met de antwoorden van de kinderen en hun ouders, verbaasden zij zich dat zijzelf niet weten wat de wens van ouders is in het hebben van autonomie bij het aanvragen van regelingen, het besteden van de budgetten en de totstandkoming van de regelingen. Alle professionals willen meer input van deze ouders. Wat betreft de wens van het kind wordt de behoefte geuit om deze wens structureel in te bedden in het armoedebeleid. Eén van hen stelt zelfs voor om een ouder- en kinderpanel op te richten, waarin hun behoeften structureel in het kinderarmoedebeleid van Zwolle worden ingebed. Alle professionals adviseren om het aanvragen van kindregelingen voor ouders en derden te vergemakkelijken. Bijna alle professionals adviseren dat dit mogelijk is door alle kindregelingen op te nemen in één regeling, bijvoorbeeld met gebruik van het kindloket.

Om sportparticipatie te vergroten, adviseren professionals dat een oproep gedaan zou kunnen worden onder verenigingen om samen verantwoordelijkheid te dragen om het sportbudget toereikender te maken. Ook vinden meerdere professionals dat het zwemvangnet stigmatiserend is en adviseren zij dat ouders vrij moeten zijn in het kiezen van een zwemschool voor hun kind. Om de kunst & culturele participatie van kinderen in armoede te vergroten, adviseren professionals om structureel samen te werken met de bibliotheek/de Stadkamer en met het jeugdtheater om zo de bekendheid van kunst & culturele activiteiten te vergroten. Om recreatieve participatie mogelijk te maken, wordt geadviseerd om afspraken te maken met lokale organisaties die recreatieve activiteiten en/of toegangskaarten aanbieden.

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt: *Hoe kan het huidige ondersteuningsaanbod voor sport, culturele en recreatieve participatie van kinderen die in de gemeente Zwolle opgroeien in armoede aangepast worden om te voorzien in hun behoefte aan participatie?*

In de gemeente Zwolle zijn allerlei regelingen om de participatie van kinderen die opgroeien in armoede te bevorderen en daarmee de negatieve gevolgen van armoede op de ontwikkeling van de kinderen te beperken. Zowel de professionals uit deelvraag 1, de kinderen en de ouders benoemen het probleem dat het sportbudget onvoldoende toereikend is, dat voor kunst & culturele activiteiten het belang en de mogelijkheden onhelder zijn en dat er aanbod zou moeten zijn voor recreatieve participatie. De professionals uit deelvraag 3 beamen dit en geven oplossingen om de participatie mogelijkheden te verbeteren. Het lijkt het er namelijk op dat de al bestaande regelingen hun doel voorbij schieten en de sociale uitsluiting als gevolg van armoede helaas niet kan worden voorkomen. Kinderen en hun ouders kunnen goed hun participatie behoeften verwoorden, maar stuiten op een complex aanvraagstelsel met verschillende budgetten die als ontoereikend of onhelder worden beschouwd. Ouders slagen er enkel met behulp van tussenpersonen in om een aanvraag te doen. Het aanvraagstelsel zou zo overzichtelijk en toegankelijk moeten zijn dat alle ouders, ongeacht hun draagkracht, zelfstandig een aanvraag zouden kunnen doen voor hun kind. Hoe dit aanvraagstelsel eruit zou komen te zien, kan al een begin van participatie zijn door de ouders hierin te betrekken. Het huidige stelsel lijkt dit onmogelijk te maken en zelfs professionals, die het beste met de ouders en hun kinderen voor hebben, raken verstrikt in het stelsel. Hierdoor komen de voorzieningen centraal te staan in plaats van de behoeften van het kind, terwijl de resultaten van dit onderzoek laten zien dat kinderen in staat zijn om hun participatiebehoeften te omschrijven. In artikel 12, lid 1, van het Internationale Verdrag van de Rechten van het Kind wordt gesteld dat ‘alle kinderen in staat gesteld moeten worden om hun eigen mening te vormen en dat zij het recht hebben om dit vrijuit te doen met betrekking tot alle zaken die voor hen van belang zijn, waarbij hun visie gewogen wordt in relatie tot hun leeftijd en ‘rijpheid’ (OHCHR, 2005). Ook wordt in dit artikel geschreven dat kinderen hun mening mogen geven en dat deze mening serieus genomen moet worden. Daaraan wordt toegevoegd dat volwassenen de verplichting wordt opgelegd om in hun rol als ouder, professional en beleidsmaker, kinderen in staat moet stellen en aanmoedigen om hun visie bij te dragen aan alle zaken die relevantie voor hen hebben (OHCHR, 2005).

6. Discussie

De resultaten van dit onderzoek zijn tot stand gekomen door het uitvoeren van een *case study* binnen de organisatorische context de gemeente Zwolle. De *case study* biedt inzicht in de wijze waarop kinderen die opgroeien in armoede, hun ouders en professionals werkzaam in het uitvoeren of de totstandkoming van het kinderarmoedebeleid, de huidige kindregelingen ervaren en wat hun behoeften zijn ten aanzien van het verbeteren van de kindregelingen. De gemeente Zwolle tracht sinds 2006 invulling te geven aan kindregelingen, zij hebben hun kinderarmoedebeleid herhaaldelijk geprobeerd te verbeteren. Dit maakt deze *case study* enerzijds niet een casus als alle anderen, onder andere omdat 56% van de gemeenten in 2016 nog geen kindregeling had (Bureau Bartels, 2016). Mede hierdoor is generaliseren niet mogelijk. Anderzijds legt dit onderzoek dilemma's bloot waar het armoedebeleid mee te maken heeft en die door kinderen en ouders die in armoede leven ervaren worden. Hierdoor kunnen gemeenten die een kindregeling gaan starten, of gemeenten die hun kindregelingen willen verbeteren lering trekken uit deze casus doordat er op kwalitatieve wijze diepgaande inzichten verkregen zijn (Flyvbjerg, 2006).

Door middel van een *purposive convenience sample* zijn zes kinderen en vijf van hun ouders geïnccludeerd voor dit onderzoek (Flick, 2018). Doordat deze participanten tijdens de zwemles zijn geïnccludeerd en niet tijdens bijvoorbeeld een schilderles zou er sprake kunnen zijn van een bepaalde bias ten opzichte van sport, hoewel 97% van de kinderen tussen de 11 en 16 jaar in Nederland beschikken over het A-zwemdiploma (Van der Weijden, 2019).

De meningen van professionals, ouders en kinderen zijn afhankelijk van hun belangen en behoeften gebaseerd op leeftijd, klasse, etniciteit, religie en geslacht en dit heeft impact op de wijze waarop zij antwoord geven op de gestelde vragen (Clever, 2004). Ook kan het uitmaken dat de ouders en kinderen de onderzoeker al kenden voordat zij werden geïnterviewd, het positieve hiervan was de vertrouwdeheid, waardoor ze zonder gêne dingen konden delen. De antwoorden van de kinderen zijn extra veranderlijk, omdat hun leven continu en snel verandert, de kans dat zij wisselende antwoorden geven wordt hierdoor vergroot (Clever, 2004). De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van dit onderzoek had vergroot kunnen worden door een tweede onderzoeker mee te laten participeren in de dataverwerking en analyse (Flick, 2018). Echter zijn de resultaten van deelvraag twee voorgelegd aan de professionals en hebben zij met hun reacties de ordening van de resultaten van deelvraag 2 bevestigd.

Om een goed beeld te creëren van de organisatorische context is vanuit het perspectief van het kind, de ouder en de professional onderzocht wat triangulatie mogelijk maakte. Dit verhoogt de validiteit van het onderzoek (Flick, 2018). Zo kunnen concrete aanbevelingen worden gedaan (zie volgende hoofdstuk) voor het verbeteren van de huidige kindregelingen binnen de gemeente Zwolle en wellicht voor de kindregelingen van andere gemeenten in Nederland.

7. Aanbevelingen

Verbeteringen voor de huidige kindregelingen van de gemeente Zwolle:

1. De complexiteit in het huidige aanbod kindvoorzieningen van de Gemeente Zwolle zou moeten worden teruggebracht tot een overzichtelijk en toegankelijk systeem. Sinds 2021 lijkt hierin al een start gemaakt te zijn door de totstandkoming van het kindloket. Onder het kindloket zouden alle kindregelingen ondergebracht kunnen worden. In deze fusering is het belangrijk dat één formulier wordt gebruikt om de financiële gegevens te controleren. Vervolgens zou de gemeente maatwerk kunnen leveren op basis van de financiën en de gezinssituatie. Ook zouden ouders meerdere aanvragen tegelijk moeten kunnen doen. De verschillende expertises moeten blijven bestaan, maar het systeem zou moeten veranderen zodat het kind en maatwerk voor het kind en de ouders centraal komt te staan.
2. Wat betreft de kindregeling voor sport zou er ruimte moeten zijn voor vrije sportkeuze, waarin de prijs van de sport geen beperkende factor is. De gemeente zou kunnen onderzoeken hoe dit financieel bewerkstelligd zou kunnen worden. Uit de resultaten van dit onderzoek komt naar voren dat de verantwoordelijkheid gespreid kan worden over verenigingen, bijvoorbeeld door de contributies van kinderen die opgroeien in armoede te verlagen.
3. Ouders moeten actief worden ingelicht over welke mogelijkheden er zijn voor kunst & culturele activiteiten. De gemeente zou in samenwerking met de Stadkamer, scholen, het jeugdtheater en andere organisaties de kinderen ervaring kunnen laten opdoen met kunst & culturele activiteiten.
4. De gemeente Zwolle en de stichtingen zouden recreatieve participatie meer mogelijk kunnen maken door bijvoorbeeld afspraken te maken met lokale organisaties die recreatieve activiteiten aanbieden aan kinderen en hun ouders. In de resultaten van dit onderzoek komt naar voren dat het hebben van een sociaal netwerk met mensen met voldoende geld ook bevorderend kan zijn voor de (recreatieve) participatie van kinderen die opgroeien in armoede, dit gegeven kan worden meegenomen in het beleid.

Aanbevelingen voor verder onderzoek:

5. Er zou een onderzoek gedaan kunnen worden waarin wordt geëxperimenteerd met de autonomie en verschillende vormen van participatie van ouders van kinderen die opgroeien in armoede, deze experimenten kunnen worden begeleid door onderzoek.
6. Gemeenten en stichtingen zouden meer vanuit het perspectief en belang van kinderen die opgroeien in armoede moeten redeneren in plaats van wat zij denken dat het beste is voor het kind. Daarvoor zouden zij de input van kinderen die opgroeien in armoede structureel moeten inbedden in de totstandkoming van het kinderarmoedebeleid. Dit zou kunnen door binnen gemeenten een kinderarmoedepanel op te richten. Dit kinderpanel zou kunnen worden begeleid door een onderzoek.

Referenties

- Anthony, E.K. King, B. & Austin, M.J. (2011) Reducing child-poverty by promoting child well-being: indentifying best practices in a time of need, *Children and Youth Services Review*, 33, 1999-2009. doi:10.1016/j.chilyouth.2011.05.029
- Besselink, P., Braun M., & Oosterkamp-Szwajcer, E. (2013). Ouders in armoede: veerkrachtig, strijdvaardig of terneergeslagen? *Journal of Social Intervention: Theory and Practice*, 22(4), 24-42. doi: 10.18352/jsi.378
- Boonstra, N. & Hermens, N. (2011). *De maatschappelijke waarde van sport: een literatuurreview naar de verdiende-effecten van sport*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3:2, 77-101. doi: 10.1191/1478088706qp063oa
- Bureau Bartels. (2016). Vervolgonderzoek naar Kindpakketten. Geraadpleegd van: <https://www.moerdijk.nl/Docs/2018/onderzoek/Ex%20%20Vervolgonderzoek%20naar%20Kindpakketten%202016.pdf>
- Catterall, J.S. Dumais, S.A. & Hampden-Thompson, G. (2012). *The Arts and Achievement in At-Risk Youth: Findings from Four Longitudinal Studies*. National Endowment for the Arts.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2019). Cijfers over jeugd en opvoeding. Opgevraagd op 17 februari: <https://longreads.cbs.nl/armoede-en-sociale-uitsluiting-2019/armoede-en-sociale-uitsluiting-bij-kinderen/>
- Centraal Bureau voor de statistiek. (2020). 221 duizend kinderen met armoederisico. Opgevraagd op 7 januari: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/49/221-duizend-kinderen-met-armoederisico-laagste-aantal-in-25-jaar>: <https://digitaal.scp.nl/armoedeinkaat2019/assets/pdf/armoedeinkaat2019.pdf>
- Clark, A. (2001). How to listen to very young children: The mosaic approach, *Child Care in Practice*, 7:4, 333-341, doi: 10.1080/13575270108415344
- Cleaver, F. (2004). Institutions, agency and the limitations of participatory approaches to development. In B. Cooke & U. Kothari (Eds.) *Participation: The new tyranny?*
- Conger, K.J., Rueter, M.A., & Conger, R.D. (2000). The role of economic pressure in the lives of parents and their adolescents. In L.J. Crockett, K. Rainer & K. Silbereisen (Eds.), *Negotiating Adolescence in Times of Social Change* (201–223). Cambridge: Cambridge University Press.
- Coyne, I. (2010). Research with children and young people: This issue of parental (proxy) consent. *Children & Society*, 25, 435-446. doi: 10.1111/j.1099-0860.2009.00216.x
- Dijk, A. van & Meer, I. van der (2012). Armoede en gezondheid. Gegevens over Den Haag. *Epidemiologisch bulletin, jaargang 47, nummer 2*.

- Dockett, S. Einarsdottir, J. & Perry, B. (2017) Photo elicitation: reflecting on multiple sites of meaning, *International Journal of Early Years Education*, 25:3, 225-240, doi:10.1080/09669760.2017.1329713
- Dockett, S. Kearney, E. & Perry, B. 2012. "Recognizing Young Children's Understandings and Experiences of Community." *International Journal of Early Childhood*, 44 (3): 287–305. doi:10.1007/s13158-012-0073-y
- Edwards, S.D. & McNamee, M.J. (2005). Ethical Concerns Regarding Guidelines for the conduct of Clinical Research on Children. *Journal of Medical Ethics*, 31 (6), 351-354. doi:10.1136/jme.2004.009555
- Flick, U. (2018). *An Introduction to Qualitative Research* (6th edition). London: SAGE Publications.
- Flyvbjerg, B. (2006). Five misunderstandings about case-study research. *Qualitative Inquiry*, 12(2), 219–245. doi: 10.1177/1077800405284363
- Gemeente Zwolle. (2019). *Armoede monitor 2019*. Zwolle: Onderzoek en informatie.
- Gemeente Zwolle. *Kindregeling*. Opgevraagd op 14 februari 2021. <https://www.zwolle.nl/werk-en-inkomen/extras-voor-kinderen/kindregeling>
- Guiaux, M. Roest, A. & Iedema, J. (2011). *Voorbestemd tot achterstand? Armoede en sociale uitsluiting in de kindertijd en 25 jaar later*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Hackman, D. A. Farah, M. J. & Meaney, M. J. (2010). Socioeconomic status and the brain: Mechanistic insights from human and animal research. *Nature Reviews. Neuroscience*, 11(9), 651–9. doi:10.1038/nrn2897
- Hardy, L. Reinten-Reynolds, T. Espinel, P. Zask, A. & Okely, A.D. (2012). Prevalence and correlates of low fundamental movement skill competency in children. *Pediatrics August 2012*, 130 (2) 390-398. doi:10.1542/peds.2012-0345
- Harper, D. (2002) Talking about pictures: A case for photo elicitation, *Visual Studies*, 17:1, 13-26, doi: 10.1080/14725860220137345
- Holm, G. (2008). Visual research methods: where are we and where are we going? In Hesse-Biber S. N. & Leavy, P. (Eds.) *Handbook of emergent methods* (pp. 325-341). Guilford Press.
- Hopman, M. & Jong, A. de (2019). *Ik ben meer dan mijn problemen. Een integrale aanpak voor kinderen met meerdere problemen in de thuissituatie*. De Kinderombudsman.
- Jager-Vreugdenhil, J. (2011). Spraakverwarring over participatie. *Journal of Social Intervention: Theory and Practice*, 20, 76–99. doi: <http://doi.org/10.18352/jsi.251>
- James, A., Jenks, C. & Prout, A. (1998). *Theorizing Childhood*. Cambridge: Polity Press.
- Jong, M.A.J.G. de & Wagemakers, A.E. (2019). Exploration of perceptions of health of low SES citizens in the Netherlands. *European Journal of Public Health, Volume 29, Issue Supplement_4 November 2019*. doi: 10.1093/eurpub/ckz186.433

- Kalthoff, H. (2020). *Opgroeien en opvoeden in armoede. Derde herziene versie*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Klerk, M. de, Olsthoorn, M., Plaisier, I., Schaper, J., & Wagemans, F. (2021). *Jaar met corona. Ontwikkelingen in de maatschappelijke gevolgen van corona*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Kooijman, K. & Wolzak, A. (2004). *Verkennde studie preventie kindermishandeling*. Utrecht: NIZW Jeugd.
- Kwekkeboom, W. & Weert, C. van (2008). *Meedoen en gelukkig zijn*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Lusse M. & Kassenberg, A. (2021). *Omgaan met kinderarmoede in het sociaal domein. Handreiking voor professionals*. Hogeschool Rotterdam en Hanzehogeschool Groningen.
- Meerschen, H. van der, Regenmortel, S. van & Scheerder, J. (2016). There are alternatives, but your social life is curtailed: poverty and sports participation from an insider perspective. *Social indicators research volume 133*, 119-138. doi: 10.1007/s11205-016-1360-z
- Miech, R.A. & Hauser, R.M. (2001). Socioeconomic status and health at midlife. A comparison of educational attainment with occupation-based indicator. *Ann Epidemiol.* 2001;11(2):75-84. doi:10.1016/S1047-2797(00)00079-X
- Milne, A. & Plourde, L. A. (2006). Factors of a low-ses household: What aids academic achievement? *Journal of Instructional Psychology*, 33(3), 183–193.
- Ministerie van Financiën (2018). Miljoenennota. Geraadpleegd van: <https://www.rijksfinancien.nl/miljoenennota/2018/d17e3290>
- Moeijes, J. Busschback, J. van, Bosscher, R. & Twis, J. (2019). Sports participation and health-related quality of life: a longitudinal observational study in children. *Quality of life research: an international journal of quality of life aspects of treatment, care and rehabilitation* 2019. 28(9): 2453-2469. doi: 10.1007/s11136-019-02219-4
- Mullainathan, S., & Shafir, E. (2014). *Schaarste: Hoe gebrek aan tijd en geld ons gedrag bepalen*. Amsterdam: Maven Publishing.
- Nederlandse Omroep Stichting (NOS) Nederlanders wereldwijd op 4de plek rijkste burgers. (2021) <https://nos.nl/artikel/2401433-nederlanders-wereldwijd-op-4de-plek-rijkste-burgers>
- Office of the High Commissioner for Human Rights (2005). *Convention on the rights of children. General comment no.7*. New York: Verenigde Naties.
- Regenmortel, S. van & Donder, L. de (2017). Sociale uitsluiting op latere leeftijd. *Geron*, 19(3), 57–59. doi: 10.1007/s40718-017-0056-z

- Reijgersberg, N. & Poel, H. van der (2014). *Sportdeelname van kinderen in armoede: verkenning van literatuur en interviews over het thema sportdeelname van kinderen in armoede*. Utrecht: Mulier Instituut: centrum voor sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek.
- Rena, R. (2009). Poverty in Eritrea: challenges and implications for development. *International Social Science Journal*, 60, (197–198), 325–335. doi:10.1111/j.1468-2451.2010.01724.x
- Ridge, T. (2009). *Living with poverty: A review of the literature on children's and families' experiences of poverty*. Norwich: Department for Work and Pensions.
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2013). *Gezondheid en maatschappelijke participatie*. Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.
- Roest, A. Lokhorst, A. & Vrooman, C. (2010). *Sociale uitsluiting bij kinderen: omvang en achtergronden*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Snel, E. Hoek, T. van der. Chessa, T. (2001). *Kinderen in armoede. Opgroeien in de marge van Nederland*. Assen: Koninklijke Van Gorcum bv.
- Sociaal en Cultureel Planbureau (2016). Arm in de Europese Unie? Geraadpleegd op: https://digitaal.scp.nl/armoedeinkaart2016/arm_in_de_europese_unie/
- Sociaal en Cultureel Planbureau & Centraal Bureau voor de Statistiek (2012). *Armoede signalement*. Den Haag: Stichting Pro.
- Steketee, M. Nederland, T. Mak, J. Gaag, R. van der. Bommel, M. van. Roebroek, L. Eerden, S. van der. Toorn, J. van den. Smits Waesberghe, E. van (2013). *Kinderen in armoede in Nederland*. Den Haag: Verwey-Jonker instituut in opdracht van de Kinderombudsman.
- Thompson, R.A. (2014). Stress and Child Development. *The Future of Children*, 24(1), 41–59. doi: 10.1353/foc.2014.0004
- Verwey-Jonker Instituut (2018). *Werkt de aanpak van kindermishandeling en partnergeweld?* Utrecht: V-J Instituut.
- Vranken, J. Campaert, G. Boyser, K. de & Dierckx, D. (2007), *Armoede en sociale uitsluiting. Jaarboek 2007*, Leuven: Acco.
- Weijden, M. van der (2019). *Retentie van zwemvaardigheden bij kinderen in het bezit van diploma-B*. Zwolle: Hogeschool Windesheim.
- Wiersma, M. & Kooi, C. van der (2017). *Alle kinderen Kansrijk. Het verbeteren van de ontwikkelingskansen van kinderen in armoede*. Den Haag: Kinderombudsman.
- Yoshikawa, H., Aber, J. & Beardslee, W. (2012). The effects of poverty on the mental, emotional, and behavioral health of children and youth: implications for prevention. *American Psychologist*, 67(4), 272. doi: 10.1037/a0028015
- Yudkin, S. & Yudkin, G. (2008). Poverty and child development. *Developmental Medicine & Child Neurology*, 10(5), 569–579. doi: 10.1111/j.1469-8749.1968.tb02941.x.

Referenties documentenonderzoek

- Ark., T. van. (2019). Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden (Aanhangsel van de Handelingen). Geraadpleegd van:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/armoedebestrijding/documenten/kamerstukken/2019/04/01/kamerbrief-ambities-kinderarmoede>
- Ark., T. van. (2019). Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden (Aanhangsel van de Handelingen). Geraadpleegd van:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/armoedebestrijding/documenten/kamerstukken/2019/10/28/ek-antwoorden-op-vervolgvragen-over-de-ambities-met-betrekking-tot-de-reductie-van-kinderarmoede>
- Ark., T. van. (2020). Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden (Aanhangsel van de Handelingen). Geraadpleegd van:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/04/09/kamerbrief-nadere-uitwerking-ambities-kinderarmoede>
- Gemeente Zwolle. (2019). *Armoede monitor 2019*. Geraadpleegd van:
<https://www.zwolle.nl/sites/default/files/armoedemonitor-2019.pdf>
- Gemeente Zwolle. (2021) Kindloket. Opgevraagd op: <https://www.kindloketzwolle.nl/>
- Gemeente Zwolle. (2021) kindregeling. Geraadpleegd van:
<https://www.zwolle.nl/werk-en-inkomen/extras-voor-kinderen/kindregeling>
- Rijksoverheid. (2020). *Subsidiekansen voor alle kinderen 2017*. Geraadpleegd van:
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0039502/2020-05-08>
- SAM & Voor alle kinderen. (2021) *Jaarplan 2021*. Geraadpleegd van:
https://www.samenvoorallekinderen.nl/media/1607/sam_jaarplan2021.pdf
- Stichting Jarige Job. (2019) *Jaarverslag 2019*. Geraadpleegd van: <https://stichtingjarigejob.nl/wat-wij-doen/>
- Stichting Jeugdfonds Sport & Cultuur. *Jaarverslag 2019*. Geraadpleegd van:
<https://jeugdfondssportencultuur.nl/wp-content/uploads/2020/06/Jaarverslag-Jeugdfonds-Sport-Cultuur.pdf>
- Stichting Kind in Beeld. (2021). *Beleidsplan 2021*. Geraadpleegd van:
<https://stichtingkindinbeeld.nl/wp-content/uploads/2021/03/beleidsplan-st.-kind-in-beeld-website-versie-2019.pdf>

Stichting Meedoen Zwolle. (2021). *Beleidsplan 2021*. Geraadpleegd van:

https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.meedoenzwolle.nl%2Fcms%2Fimages%2FStg._Meedoen_Beleidsplan_20212434.docx&wdOrigin=BROWSELINK

Stichting Noodfonds Zwolle. (2018-2019). *Beleidsplan 2018-2019*. Geraadpleegd van:

https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.noodfondszwolle.nl%2Fcms%2Fimages%2FBeleidsplan_2018_2019.docx&wdOrigin=BROWSELINK

Stichting Present Zwolle. (2020). *Jaarverslag 2020*. Geraadpleegd van:

<https://stichtingpresent.nl/zwolle/over-ons/jaarverslagen/>

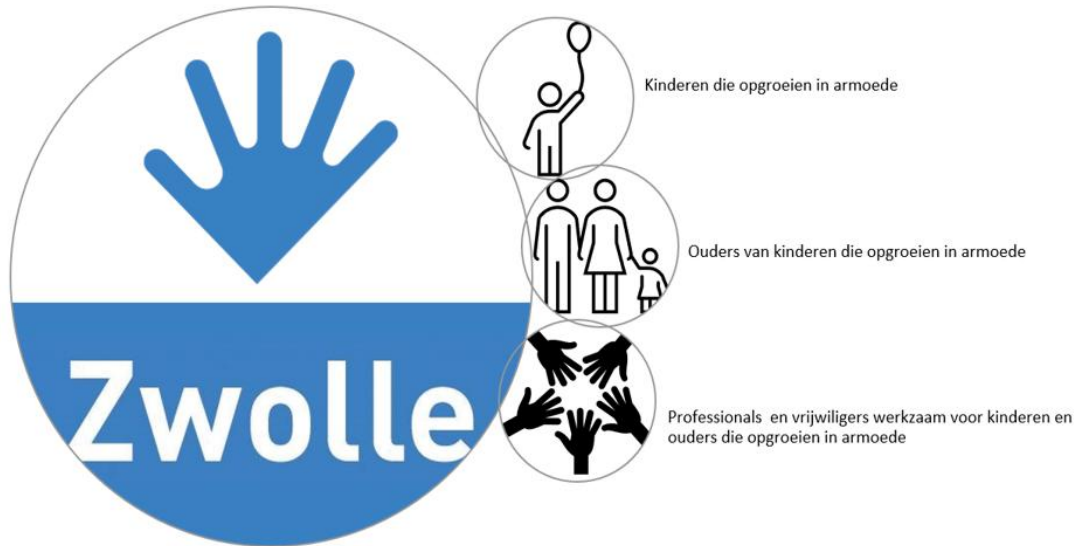
Stichting Travers Welzijn. (2019) *Jaarverslag 2019*. Geraadpleegd van:

https://www.travers.nl/content/uploads/Jaarverslag-Stichting-Travers-Welzijn-2019_ws.pdf

Stichting Vakantieweken. (2020) *Jaarplan 2020*. Geraadpleegd van:

<https://stichtingvakantieweken.nl/jaarverslag/>

Gemeente Zwolle

Bijlage B: geraadpleegde bronnen voor documentenonderzoek

Documenten op beleidsniveau

Lokaal:

- Gemeente Zwolle
  - Kindregeling 01-01-2021 (Groothedde, 2021)
  - Kindloket Zwolle (Samenwerking van gemeente Zwolle met Stichting Meedoen Zwolle, Noodfonds Zwolle en Jeugdsportfonds Zwolle, 2021).
  - Armoede monitor Zwolle 2019 (Gemeente Zwolle, 2019)
  - Stichting Meedoen Zwolle beleidsplan (Stichting Meedoen Zwolle, 2021)
  - Stichting Present Zwolle jaarverslag 2020 (Stichting Present Zwolle, 2020)
  - Stichting Noodfonds Zwolle Beleidsplan 2018-2019 (Stichting Noodfonds Zwolle, 2019)
  - Zwemvangnet jaarverslag 2019 (Klaassen, Van Goor & Van der Weijden, 2019)
  - Stichting Kind in Beeld beleidsplan 2021 (Stichting Kind in Beeld, 2021)

Landelijk:

- Kamerstukken en handelingen
    - 2019-0000048006 (Van Ark, 2019)
    - 2019-0000157697 (Van Ark, 2019)
    - 2019-0000183385 (Van Ark, 2020)
  - Wetten en regelgeving
    - Jeugdwet
    - Kaderwet SZW- Subsidies
  - Landelijke stichtingen
    - Stichting Vakantieweken jaarplan 2020 (Stichting Vakantieweken, 2020)
    - Jeugdfonds Sport & Cultuur jaarverslag 2019 (Jeugdfonds Sport & Cultuur, 2019)
    - Stichting Jarige Job jaarverslag 2019 (Stichting Jarige Job, 2019)
    - Stichting Travers Welzijn jaarverslag 2019 (Stichting Travers Welzijn, 2019)
-

Bijlage C: semigestructureerde interview beleidsmaker

Introductie

1. Voorstellen en uitleg van het doel van het onderzoek.
2. Samen met professional toestemmingsformulier doorlopen en laten ondertekenen.
3. De professional uitleggen hoelang het interview duurt en hoe de structuur van het interview is opgebouwd.
4. De professional vragen naar wat zijn werkzaamheden zijn voor de kindregeling van de gemeente.

1. Hoe zijn de kindvoorzieningen tot stand gekomen en wat zijn de verwachtingen wat deze voorzieningen gaan bereiken (participatie)?

- hoe gaat de uitvoer van de regeling?
- wat willen de aanbieders bereiken?
- wat voor vooronderzoek is gedaan?
- op basis waarvan is het huidige aanbod geformuleerd?
- hoe is er afstemming geweest met bestaande voorzieningen?
- hoe zijn de behoeften van de ouders van die opgroeien in armoede meegenomen in de totstandkoming van de voorzieningen?
- hoe zijn de ouders van kinderen die opgroeien in armoede betrokken bij de wijze waarin de voorzieningen worden aangeboden (toegankelijkheid)?
- hoe worden de aanvragen die worden gedaan bijgehouden?

3. Waarom zijn de kindvoorzieningen nodig? Waarop vormen zij een aanvulling?

- Welk aanbod aan voorzieningen is er voor kinderen die opgroeien in de gemeente Zwolle nog meer naast de kindvoorzieningen regeling?

4. Wat merkt u in de uitvoering van de behoeften van kinderen en ouders? Wat was voor u onverwacht?

5. Wat weet u van de behoefte van de kinderen, wat denkt u dat de behoeften van de kinderen zijn ten aanzien van maatschappelijke participatie/ sport?

- inhoudelijk qua keuze kindvoorzieningen

6. Wat weet u van de behoeften van ouders zijn ten aanzien van maatschappelijke participatie van hun kinderen?

- inhoudelijk qua keuze kindvoorzieningen, qua toegankelijkheid, qua bekendheid

7. Wat zijn volgens u de beperkingen en/ of belemmeringen van het huidige aanbod kindvoorzieningen?

8. Als het aan u lag, welke verbeteringen zou u dan voorstellen? Op het gebied van culturele, sport en recreatieve participatie voorzieningen?

Afsluiting interview

1. Wilt u verder nog iets zeggen?
2. Hoe heeft u het interview ervaren?
3. Heeft u nog tips voor mij als interviewer?
4. Heeft u nog tips voor mijn onderzoek en wat zou u aan de kinderen willen vragen?
5. Heeft u belangstelling om het eindonderzoek te ontvangen?

Bijlage D: semigestructureerde interview jeugdsportfonds

Introductie

1. Voorstellen en uitleg van het doel van het onderzoek.
2. Samen met professional toestemmingsformulier doorlopen en laten ondertekenen.
3. De professional uitleggen hoelang het interview duurt en hoe de structuur van het interview is opgebouwd.
4. De professional vragen naar wat zijn werkzaamheden zijn voor het jeugdsportfonds.

1. Hoe zijn de kindvoorzieningen tot stand gekomen en wat zijn de verwachtingen wat deze voorzieningen gaan bereiken (maatschappelijke participatie)?

- hoe gaat de uitvoer van de regeling?
- wat willen de aanbieders bereiken?
- wat voor vooronderzoek is gedaan?
- op basis waarvan is het huidige aanbod geformuleerd?
- hoe is er afstemming geweest met bestaande voorzieningen?
- hoe zijn de behoeften van de ouders van die opgroeien in armoede meegenomen in de totstandkoming van de voorzieningen?
- hoe zijn de ouders van kinderen die opgroeien in armoede betrokken bij de wijze waarin de voorzieningen worden aangeboden (toegankelijkheid)?
- hoe worden de aanvragen die worden gedaan bijgehouden?

2. Waarom zijn de kindvoorzieningen nodig? Waarop vormen zij een aanvulling?

- Welk aanbod aan voorzieningen is er voor kinderen die opgroeien in de gemeente Zwolle nog meer naast de kindvoorzieningen regeling?

3. Wat merkt u in de uitvoering van de behoeften van kinderen en ouders? Wat was voor u onverwacht?

4. Wat weet u van de behoefte van de kinderen, wat denkt u dat de behoeften van de kinderen zijn ten aanzien van maatschappelijke participatie/ sport?

- inhoudelijk qua keuze kindvoorzieningen

5. Wat weet u van de behoeften van ouders zijn ten aanzien van maatschappelijke participatie van hun kinderen?

- inhoudelijk qua keuze kindvoorzieningen, qua toegankelijkheid, qua bekendheid

6. Wat zijn volgens u de beperkingen en/ of belemmeringen van het huidige aanbod sportvoorzieningen?

7. Als het aan u lag, welke verbeteringen zou u dan voorstellen? Op het gebied van culturele, sport en recreatieve participatie voorzieningen?

Afsluiting interview

1. Wilt u verder nog iets zeggen?
2. Hoe heeft u het interview ervaren?
3. Heeft u nog tips voor mij als interviewer?
4. Heeft u nog tips voor mijn onderzoek?
5. Heeft u belangstelling om het eindonderzoek te ontvangen?

Bijlage E: codeboek deelvraag 1

Code	Beschrijving
Totstandkoming	Uitleg hoe de kindregeling tot stand is gekomen
Fundering	Hoe de regeling is opgebouwd
Mogelijkheden	Wat de mogelijkheden zijn binnen de kindregeling
Doel	Het doel wat de kindregeling heeft
Aanvragen	De wijze waarop de aanvragen moeten worden gedaan en waaraan een aanvraag moet voldoen
Samenwerkingen	De wijze waarop wordt samengewerkt en afgestemd met andere stichtingen die kindregelingen faciliteren
Toegankelijkheid	De mate waarin de kindregeling bereikbaar is
Bekendheid	Hoe de kindregeling bekend wordt gemaakt onder de doelgroep
Behoeften	Hoe de ervaring en expertise van ouders en kinderen wordt ingezet het beleid van de kindregeling
Beperkingen	De beperkingen van volgens de professional m.t.b. tot de kindregelingen
Verbetermogelijkheden	De verbetermogelijkheden volgens de professional m.b.t. de kindregelingen

Bijlage F: thema's en beperkingen deelvraag 1

Thema's en beperkingen deelvraag 1

Jeugd sportfonds

- Financieel
  - o Sporten die duurder zijn dan €220 voor één jaar kunnen vaak niet worden vergoed, denk aan sporten als tennis, hockey en paardrijden. Paardrijden is hierin een uitzondering en wordt alleen vergoed indien sprake is van een medische indicatie. Ouders worden vooraf op de hoogte gesteld indien een sport meer dan €220 kost zij het resterende bedrag zelf moeten betalen, vaak kiezen ouders samen met hun kinderen een andere sport die wel betaalbaar is.
  - o Contributiegeld voor 12+ kinderen is een stuk duurder, waardoor het beschikbare budget van €220 onvoldoende toereikend is (dit wordt gecompenseerd door aanvragen van jongere kinderen of die van goedkopere sporten).
  - o Indien een kind sportattributen nodig heeft en de €220 al geïncasseerd is voor contributie, moeten ouders naar Stichting Meedoen voor een sportattribuut aanvraag.
  - o Indien €220 door het Jeugd sportfonds is betaald wordt het resterende bedrag bij ouders geïncasseerd. Ouders kunnen dit vaak niet betalen, in sommige gevallen wordt een incassobureau ingeschakeld door de sportvereniging. Ouders ervaren hierdoor vaak extra stress. Ouders vragen om hulp bij Jeugd sportfonds, dit geeft hun extra werk.
  - o Veel ouders vergeten dat verenigen of clubs servicekosten (+/- 12,50) of een vrijwilligersbijdrage (50) in rekening zullen brengen bij het gezin. Het fonds betaalt deze kosten niet. Bij de ene vereniging wordt de vrijwilligersbijdrage vooraf afgeschreven en bij anderen alleen wanneer geen vrijwilligerswerk is gedaan. Een taalbarrière of het niet weten van ouders kan ervoor zorgen dat ouders niet goed meekrijgen wat ervan hun wordt verwacht. Een gevolg hiervan is dat zij betalingsaanmaningen krijgen die zij niet kunnen betalen, wat stress bij ouders veroorzaakt. Ouders gaan vaak met de rekening naar hun intermediair en de intermediair naar Sportservice Zwolle.
- Aanvraagstelsel via intermediairs
  - o Sommige ouders schamen zich om met een intermediair hun financiën te delen en doen daarom geen aanvraag.
  - o Het is de inschatting van de intermediair (professional) of een gezin recht zou hebben op een sportaanvraag.
  - o Indien een intermediair niet meer in contact staat met een gezin en de verantwoordelijkheid niet overdraagt naar een nieuwe intermediair kan het zijn dat er niet opnieuw een aanvraag gedaan wordt bij het fonds. Een gevolg daarvan is dat ouders een rekening ontvangen van de sportvereniging. Deze rekening kunnen de ouders niet betalen. Dit gebeurt +/- 10% van alle aanvragen.

Kindregeling gemeente Zwolle

- Financieel
    - Veel ouders hebben aangegeven dat het beschikbare bedrag voor onderwijsbenodigdheden (laptops en/ of tablets) ontoereikend is.
    - Een aanvraag moet onder kunst & cultuur of onderwijsbenodigdheden vallen om vergoed te worden. Bijvoorbeeld, als een kind wil schaken, dit is een denksport, dit valt niet onder kunst & cultuur en ook niet onder onderwijsbenodigdheden, daarom vergoed de kindregeling dit niet. Het valt niet onder sport, daarom vergoed het Jeugdsport en cultuurfonds het niet. Stichting Meedoen vergoed deze aanvraag wel.
  - Autonomie
    - Mensen krijgen geen geldbedrag op eigen rekening, zij moeten nota's indienen, dit geeft hen geen eigen autonomie.
    - Ouders kunnen het ongebruikte geld van de kindregeling niet opsparen en uitgeven in een ander jaar.
    - Er wordt dubbelwerk gedaan doordat er verschillende regelingen zijn waar ouders kindvoorzieningen kunnen aanvragen, dit maakt het voor ouders complex en voor de stichtingen meer werk.
  - Onbekendheid kunst & culturele mogelijkheden
    - Ouders en kinderen doen weinig aanvragen voor kunst en cultuur activiteiten, dit komt doordat binnen de gemeente Zwolle weinig aanbod is en het bestaande aanbod te weinig onder de aandacht van de doelgroep wordt gebracht.
-

Bijlage G: semigestructureerde interviews kinderen en ouders

Kinderen

Introductie

1. Uitleg aan kind wat er bedoeld wordt met interviewen en dat hun stem wordt opgenomen en dat er niet wordt gefilmd.
2. Uitleg van het doel van het onderzoek.
3. Samen met het kind het toestemmingsformulier doorlopen en het kind het formulier laten ondertekenen met een (hand)tekening.
4. Het kind uitleggen hoe lang het interview duurt.
5. Het kind vertellen wat de structuur is van het interview.
6. Het kind vragen naar leeftijd, geboorte land en gezinssamenstelling.
7. Het kind vragen met welk onderdeel het kind wil beginnen, met sport, kunst & cultuur of recreatie.

Sport

1. Waarvoor is sporten belangrijk?
2. Doe je aan sport en zo ja welke, wat vind je leuk daaraan en hoe vaak doe je dat en met wie?

Kunst & cultuur

3. Waarvoor is kunst & cultuur belangrijk?
4. Zit je op een club, op les, zo ja welke, wat vind je leuk, hoe vaak en met wie?

Recreatief

5. Waarvoor is recreatie, leuke dingen in je vrije tijd doen belangrijk?
6. Welke activiteiten doe je als je vrij bent, waarom, met wie en hoe vaak?

Besef armoede

Op een moment in gesprek vragen of zij merken dat thuis minder geld is en dat bepaalde dingen daardoor niet mogelijk zijn, wat ze wel graag zouden willen.

7. Als je mag kiezen welke activiteiten zou je dan graag willen doen (mogen ook activiteiten zijn die niet op de foto's staan). En hoe vaak zou je dat willen doen en met wie, waarom?
8. Stel je bent de baas van Nederland wat zou je dan voor activiteit aan alle kinderen willen geven, welke activiteit wordt gratis voor alle kinderen, hoeft niet een foto te zijn, mag alles zijn? Kan je uitleggen waarom?
9. Stel jij wint heel veel geld en bent miljonair, wat zou je dan met het geld doen, mag alles zijn?

Afsluiting

1. Wil je nog iets vertellen of vragen?
2. Hoe vond je het om geïnterviewd te worden?
3. Hoe vond je dat ik het als onderzoeker deed?

Ouders

Introductie

1. Uitleg van het doel van het onderzoek.
2. Samen met ouder de vragen die aan hun kind wordt gesteld doornemen en toestemming vragen voor participatie van hun kind aan het onderzoek.
3. Samen met de ouder het toestemmingsformulier doorlopen en de ouder het formulier laten ondertekenen.
4. De ouder uitleggen hoe lang het interview duurt en de ouder vertellen wat de structuur is van het interview.
5. De ouder vragen naar geboorteland, gezinssamenstelling en redenen van leven in armoede.

Sport

1. Wat zijn de deelname mogelijkheden voor uw kind op het gebied van sport?
2. Vind u sport belangrijk uw kind?
3. Heeft u zicht op de voordelen van deelname aan sportactiviteiten voor de ontwikkeling van uw kind?
4. Bent u bekend met het jeugdsportfonds?

Indien ja:

- Hoe kijkt u aan tegen het jeugdsportfonds, is het bekend, wat voor imago?
- Heeft u wel eens een aanmelding gedaan voor uw kind bij het jeugdsportfonds?
- welke drempels of gemakken ervaarde u voor de aanmelding?
- heeft u goed zicht op de activiteiten die volgens u vallen onder sportdeelname van het jeugdsportfonds?
- heeft u zicht op de voordelen van deelname aan sportactiviteiten voor de ontwikkeling van uw kind?
- hoeveel tijd en moeite heeft het u ongeveer gekost voor het aanmelden voor uw kind?
- toen u kind startte bij de sportclub, voelde u zich welkom, is het dan bij de sportclub bekend dat jeugdsportfonds betaalt?
- als u iets zou mogen veranderen aan de regeling, wat zou u dan willen veranderen?

Indien nee:

- op welke manier zou u graag willen dat u bekend raakt met de jeugdsportfondsregeling?
- wat heeft u nodig om de regelingen te begrijpen en te gebruiken?

Cultuur

5. Wat zijn de deelname mogelijkheden voor uw kind op het gebied van Cultuur?
6. Vind u deelname aan culturele activiteiten belangrijk voor u kind?
7. Bent u bekend met de kindvoorzieningsregeling van de gemeente Zwolle?

Indien ja:

- Hoe kijkt u aan tegen de kindvoorzieningen, is het bekend?, wat voor imago?
- Heeft u wel eens een aanmelding gedaan voor uw kind bij de kindvoorzieningen?
- welke drempels of gemakken ervaarde u voor de aanmelding?
- heeft u goed zicht op de activiteiten die volgens u vallen onder de kindvoorzieningsregeling?
- heeft u zicht op de voordelen van deelname aan kunst- en culturele activiteiten voor de ontwikkeling van uw kind?
- hoeveel tijd en moeite heeft het u ongeveer gekost voor het aanmelden voor uw kind?
- als u iets zou mogen veranderen aan de regeling, wat zou u dan willen veranderen?

Indien nee:

- op welke manier zou u graag willen dat u bekend raakt met de kindvoorzieningsregeling van de gemeente Zwolle?
- wat heeft u nodig om de regelingen te begrijpen en te gebruiken?

Recreatie

8. Wat zijn de deelname mogelijkheden voor uw kind op recreatief gebied?
9. Vind u deelname aan recreatieve activiteiten belangrijk voor uw kind? Doorvragen hierop
10. Wat denkt u dat de behoeften zijn van uw kind aan recreatieve deelname?
11. Doet u voor uw kind een beroep op een stichting die actief is in de gemeente Zwolle? Zoals bijvoorbeeld stichting meedoen, stichting present, stichting Go-Kids, stichting leergeld?
  - hoe bent u bekend geraakt met deze stichting(en)?
  - wat voor aanmelding doet u bij deze stichting? Heeft u goed zicht op de mogelijkheden?
  - hoeveel tijd en moeite ongeveer gekost om uw kind aan te melden?
  - als u iets zou mogen veranderen aan de regelingen, wat zou u dan willen veranderen?

Besef armoede

12. Op welke manier en in welke mate denkt u dat uw kind bewust mee krijgt dat er thuis minder geld is? Wat doet dit met uw kind? En wat doet dit met u als ouder?

Ouder advies kindvoorzieningen binnen de gemeente Zwolle

13. Als u het (armoede)beleid voor kinderen in de gemeente Zwolle zou maken, hoe zou u het dan aanpakken? Wat vindt u nu goed van de regelingen en wat zou u willen veranderen?

Afsluiting interview

1. Wilt u nog iets vertellen of vragen?
2. Hoe heeft u het interview ervaren?
3. Heeft u nog tips voor mij?
4. Wilt u nadat ik uw interview en het interview van uw kind heb uitgetypt een mail ontvangen met de interviews zodat u het kan nalezen en erop kan reageren?
5. Wilt u het eindonderzoek ontvangen?

Bijlage H: kind- en ouderkenmerken

Kind- en ouderkenmerken

Kind kenmerken

- Kind 1
    - o 9-jarige meisje, geboren in Nederland.
    - o Samenwonend met moeder, broer en twee oudere zussen.
    - o Het kind kent biologische vader niet en heeft een andere vader dan haar broers en zussen.
  - Kind 2
    - o 10-jarige meisje, geboren in Nederland.
    - o Samenwonend met haar moeder en zes zussen.
    - o Ouders zijn gescheiden en om de twee weken gaat zij in het weekend naar haar vader.
  - Kind 3
    - o 9-jarige meisje, geboren in Nederland.
    - o Samenwonend met haar moeder.
    - o Vader is niet betrokken bij de opvoeding.
  - Kind 4
    - o 8- jarige jongen, geboren in Caribisch Nederland en woont in tijden van het onderzoek drie jaar in Nederland.
    - o Samenwonend met zijn moeder, twee zussen en één broer.
    - o Zijn ouders zijn gescheiden en zijn vader en één broer wonen Caribisch Nederland.
  - Kind 5
    - o 10- jarige jongen, geboren in Nederland.
    - o Samenwonend met vader en moeder.
  - Kind 6
    - o 12- jarige jongen, geboren in Afrikaans ontwikkelingsland en woont in tijden van het onderzoek drie jaar in Nederland.
    - o Samenwonend met zijn vader, moeder en zusje.
    - o Hij is met zijn familie naar Nederland gevlucht.
-

Ouder kenmerken

- Ouder 1
    - Ouder leeft in armoede doordat zij na de scheiding een hypotheekschuld heeft gekregen.
    - Moeder is volledig arbeidsongeschikt verklaard.
    - Moeder heeft toeslagenaffaire meegemaakt.
  - Ouder 2
    - Ouder wilde niet geïnterviewd worden.
  - Ouder 3
    - Ouder leeft in armoede doordat zij een chronische ziekte heeft.
    - Moeder heeft op 18-jarige leeftijd haar dochter gekregen, vader is niet betrokken bij de opvoeding.
    - Moeder heeft een HBO bachelor afgerond en werkte voordat zij ziek werd 40 uur per week.
    - Moeder heeft als kind in armoede geleefd.
  - Ouder 4
    - Ouder is naar Nederland gekomen om haar jongste drie kinderen (van de vier) een betere toekomst te geven.
    - Moeder en kinderen zijn in Caribisch Nederland geboren.
    - Moeder is naar Nederland verhuist omdat zij haar kinderen geen gewenste toekomst kon geven in Caribisch Nederland.
  - Ouder 5
    - Ouder leeft in armoede doordat hij is afgekeurd wegens ziekte en zijn vrouw de Nederlandse taal onvoldoende beheerst en geen werk kon vinden.
    - Ouders zijn beiden geboren en opgegroeid in Noord-Afrika en hun zoon is in Nederland geboren.
  - Ouder 6
    - Ouders leven in armoede doordat zij drie jaar geleden gevlucht zijn uit een Afrikaans ontwikkelingsland.
    - Moeder is geïnterviewd (moeder beheerst de Nederlandse taal voldoende om het interview af te nemen).
    - Vader werkt en moeder doet vrijwilligerswerk.
-

Bijlage I: inrichting onderzoeksräume

Bijlage J: codeboek deelvraag 2

Code	Beschrijving
Bekendheid kindregeling	In hoeverre de ouder bekend is met de kindregeling
Bekendheid zwemregeling	In hoeverre de ouder bekend is met de zwemregeling
Bewindvoerder	Ervaring ouder met bewindvoerder
Jeugdsportfonds	Ervaringen ouders met Jeugdsportfonds
Kind activiteit kunst en cultuur	Kunst en Cultuur activiteiten waaraan kind participeert of waar het kind aan zou willen participeren
Kind activiteit sport	Sport activiteiten waaraan een kind participeert of waar het kind aan zou willen participeren
Kind belang kunst en cultuur	De waarde en het belang dat een kind hecht aan kunst en cultuur
Kind belang sporten	De waarde en het belang dat een kind hecht aan sport
Kind herkenning activiteiten op foto's	De herkenning van een kind in de getoonde foto's tijdens het onderzoek
Kind kenmerken	De kindkenmerken van de kinderen
Kind miljonair vraag	De vraag wat het kind zou doen als hij/ zij miljonair zou zijn
Kind over besef armoede	Het kind over het besef van armoede
Kind over wat is kunst en cultuur	Het kind over wat kunst en cultuur betekent volgens hen
Kind recreatie	Recreatie activiteiten waaraan een kind participeert of waar het kind aan zou willen participeren
Kind: baas van Nederland	De vraag was het kind zou doen als het kind de baas zou zijn van Nederland
Kinderfeestje	Het kind sprekend over de ervaring van een kinderfeestje
Omgaan met dat iets niet kan	Hoe de ouder of kind omgaat met dat iets financieel niet mogelijk is
Ouder advies aan gemeente	Advies van ouder aan de gemeente Zwolle omtrent kindvoorzieningen
Ouder belang sporten	De waarde en het belang van sporten volgens de ouder
Ouder kenmerken	De ouderkenmerken van de ouders
Ouder over kind besef armoede	De ouder over de besef van armoede van hun kind
Ouder over kunst en cultuur	De waarde en het belang van kunst en cultuur volgens de ouder
Ouder zelf regelen	Het nemen van initiatief door de ouder in het zelf regelen van kindvoorzieningen
Overlijden vader figuur	Het ervaren van de levensgebeurtenis dat een vaderfiguur overlijdt
Positiviteit ouder	Over de wijze waarop de ouder naar hun leefsituatie kijkt
School helpt met sport aanvraag	Over hoe de school helpt met het aanvragen van kindvoorzieningen
Sociale wijkteam helpt met aanvraag	Over hoe het sociale wijkteam helpt met het aanvragen van kindvoorzieningen
Stichting jeugdvakantie	Over de stichting jeugdvakantie, waar kinderen voor €2,50 een week mee kunnen op vakantie
Stichting present	Over stichting present, die zich onder andere inzet voor de participatie mogelijkheden van vluchtelingen binnen de gemeente Zwolle
Stichting meedoen	Over stichting Meedoen, waar ouders aanvragen doen voor hun kind

Toegankelijkheid aanvraag	Ouders over hoe zij de toegankelijkheid van de kindvoorzieningen ervaren
Verdeling geld voorzieningen	Ouders over hoe zij de verdeling van het geld van de kindvoorzieningen ervaren
Verschil met buitenland	Ouders en kinderen die een vergelijking maken met hun geboorteland en Nederland
Vraag: welke activiteit voor elk kind gratis	De vraag welke activiteit voor elk kind in Nederland gratis zou moeten zijn volgens het kind
Vrijwilligerswerk	De behoefte van ouders aan het participeren als vrijwilliger

Bijlage K: potentiële themaboek deelvraag 2

Thema kinderen	Beschrijving
Besef armoede	Hoe de kinderen het hebben van minder geld thuis ervaren.
Baas van Nederland vraag	Wat de kinderen zouden doen als zij de baas van Nederland zouden zijn, welke activiteit(en) zij gratis zouden maken voor alle kinderen.
Kunst & cultuur begrip	Wat de kinderen onder kunst & cultuur verstaan en wat zij ervan vinden.
Kunst & cultuur activiteiten	Welke kunst & culturele activiteiten de kinderen willen ondernemen.
Miljonairvraag	Wat de kinderen met het geld zouden doen als zij miljonair zouden worden.
Recreatie begrip	Wat de kinderen onder recreatie verstaan en wat zij ervan vinden.
Recreatie activiteiten	Welke recreatieve activiteiten de kinderen willen ondernemen.
Sport begrip	Wat de kinderen onder sport verstaan en wat zij ervan vinden.
Sport activiteiten	Welke sportactiviteiten de kinderen willen ondernemen.
Thema ouders	Beschrijving
Aanvraag doen	Hoe de ouders het aanvragen van regelingen doen en ervaren.
Advies ouders aan de gemeente	Welke adviezen de ouders aan de gemeente en stichtingen wil geven.
Bekendheid regelingen	Hoe de ouder bekend raakt met de regelingen.
Kind besef armoede	Hoe de ouder denkt dat hun kind de armoede thuis ervaart.
Kunst & cultuur begrip en waarde	Wat de ouders onder kunst & cultuur verstaan, wat zij belangrijk vinden, waar zij tegen aan lopen.
Recreatie begrip	Wat de ouders onder recreatie verstaan, wat zij belangrijk vinden, waar zij tegen aan lopen.
Sport begrip	Wat de ouders onder sport verstaan, wat zij belangrijk vinden, waar zij tegen aan lopen.

Bijlage L: themaboek deelvraag 2

Thema kinderen	Beschrijving
Kunst & cultuur	Wat de kinderen onder kunst & cultuur verstaan en wat zij ervan vinden. Welke kunst & culturele activiteiten de kinderen willen ondernemen.
Recreatie	Wat de kinderen onder recreatie verstaan en wat zij ervan vinden. Welke recreatieve activiteiten de kinderen willen ondernemen.
Sport	Wat de kinderen onder sport verstaan en wat zij ervan vinden. Welke sportactiviteiten de kinderen willen ondernemen.
Thema ouders	Beschrijving
Aanvragen van regeling	Hoe de ouders het aanvragen van regelingen doen en ervaren.
Advies van ouders aan de gemeente	Welke adviezen de ouders aan de gemeente en stichtingen wil geven.
Bekendheid van de regelingen	Hoe de ouder bekend raakt met de regelingen.
Kunst & cultuur	Wat de ouders onder kunst & cultuur verstaan, wat zij belangrijk vinden, waar zij tegen aan lopen.
Recreatie	Wat de ouders onder recreatie verstaan, wat zij belangrijk vinden, waar zij tegen aan lopen.
Sport	Wat de ouders onder sport verstaan, wat zij belangrijk vinden, waar zij tegen aan lopen.

Bijlage M: vragen aan professionals deelvraag 3

Introductie

Onderzoeksvraag

Hoe kan het huidige aanbod van ondersteuning voor sport, culturele- en recreatieve participatie van kinderen die in de gemeente Zwolle opgroeien in armoede aangepast worden om te voorzien in hun behoefte aan participatie?

In deze bundel kunt u zes interviews met kinderen die opgroeien in armoede en vijf interviews met hun ouders lezen. Het doel van dit onderzoek is om inzicht krijgen in de participatie ervaringen en behoeften vanuit het perspectief van het kind en de ouder om zo het armoedebeleid van de gemeente Zwolle kritisch te belichten.

Uitvoering afname interviews

De interviews zijn afgenomen in een speciaal voor de kinderen ingerichte ruimte zoals het voorblad weergeeft. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van foto's om met jonge kinderen in gesprek te gaan, onder andere omdat foto's op een speelse wijze diepere aspecten van bewustzijn kunnen oproepen en bespreekbaar maken. In de turnkast zaten drie lades met daarin inspiratie foto's met gratis en betaalde activiteiten gebundeld in een lade voor sport, kunst & cultuur en recreatie.

Verwerking van de interviews

De interviews zijn tijdens de afname opgenomen en vervolgens getranscribeerd/uitgeschreven. Daarna zijn de interviews gecodeerd in categorieën op kindniveau en op ouder niveau, waarin de vraagstellingen en kind-ouderkenmerken van de interviews zijn behouden. Tot slot zijn de interviews van kindniveau en ouder niveau gebundeld naar een overzicht van alle kinderen op categorieniveau en alle ouders op categorieniveau.

Leeswijzer

Het is mogelijk om alleen de interviews op kind- en ouder niveau te lezen (pagina 3-9, 15-21) of alleen de gebundelde overzichten (pagina 11-14, 22-26), het kan uiteraard ook beiden.

Op de laatste pagina staan vragen aan u, voor het beantwoorden van de volgende deelvraag van het totaalonderzoek: *welke adviezen kunnen worden gegeven voor het verbeteren van de huidige ondersteuning gefaciliteerd door de gemeente Zwolle en de stichtingen in Zwolle voor kinderen die opgroeien in armoede?*

Vragen:

1. Wat is uw naam, (vrijwilligers) werkfunctie, organisatie/stichting?
2. Welke uitspraken van kinderen vallen u het meeste op en welke conclusies zou u daaraan verbinden?
3. Welke uitspraken van de ouders vallen u het meeste op en welke conclusies zou u daaraan verbinden?
4. Wat zijn volgens u de sterke punten in het huidige aanbod kindvoorzieningen/kinderen in armoedebeleid in de gemeente Zwolle?
5. Wat zijn volgens u de belemmeringen in het huidige aanbod kindvoorzieningen/ kinderen in armoedebeleid in de gemeente Zwolle?
6. Wat zou u veranderen aan het huidige aanbod kindvoorzieningen/ kinderen in armoedebeleid in de gemeente Zwolle?
7. Wat zou u de onderzoeker nog willen laten weten en wilt u het eindonderzoek ontvangen?

Bijlage N: codeboek deelvraag 3

Code	Beschrijving
Besef armoede	Het besef van kinderen m.b.t. armoede
Sport	Uitspraken van kinderen en ouders, en conclusies die professionals verbinden aan sport
Kunst & cultuur	Uitspraken van kinderen en ouders, en conclusies die professionals verbinden aan kunst & cultuur
Recreatie	Uitspraken van kinderen en ouders, vervolgens de conclusies die professionals verbinden aan recreatie
Autonomie	De mate waarin autonomie wordt gewenst en wordt verwacht
Toegankelijkheid	De mate waarin toegankelijkheid wordt ervaren door ouders en de conclusies die professionals daaraan verbinden
Sterkte	De sterke punten binnen het huidige aanbod kindregelingen volgens de professionals
Belemmeringen	De belemmeringen binnen het huidige aanbod kindregelingen volgens de professionals
Verbetermogelijkheden	Verbetermogelijkheden huidige aanbod kindregelingen volgens de professionals
Vragen en eindonderzoek	Vragen die professionals hebben aan onderzoeker en antwoord of zij het eindonderzoek willen ontvangen

Bijlage O: belemmeringen en verbetermogelijkheden volgens professionals

---

Belemmeringen en verbetermogelijkheden volgens professionals

Belemmeringen

- Kunst & cultuur
  - Het lijkt erop dat hier minder gebruik van wordt gemaakt door onbekendheid met wat daar de mogelijkheden zijn.
- Sport
  - Ook is voor een aantal kinderen het competitie element in bv sport een grote drempel. Ons is opgevallen dat veel kinderen bij teamsporten vrij snel afhaakten, tenzij ze echt getalenteerd waren, maar bij de meer individuele sporten, dans en muziek ze juist lid bleven. We hebben wel eens navraag gedaan bij ouders en dan kregen we vaak het antwoord dat de kinderen zich daar veilig voelden en gezien werden.
  - Wat nu nog een uitzondering betreft is dat voor de meeste sporten de subsidie moet worden aangevraagd via het jeugdsportfonds. De bedragen die zij uitkeren zijn vaak niet voldoende, soms is de contributie te hoog. Maar ook komen er vaak extra kosten over heen zoals voetbalschoenen, voetbalkamp, tennisracket enz. Dat moet dan weer worden aangevraagd via kindloket/meedoen dit geeft veel extra stress bij ouders hulpverleners en de organisaties die het financieel moeten afhandelen.
  - Misschien kunnen met maneges in Zwolle afspraken gemaakt worden met bijvoorbeeld een lager tarief voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen.
- Aanvragen van de regelingen
  - Je moet overzicht hebben van welke kosten er komen om de juiste keuzes te maken.
  - Drempels om hulp/regeling aan te vragen. Soms verkeerde informatie krijgen, lastige aanvraagprocedures en onbekendheid van de mogelijkheden.
- Taalbeheersing
  - Je moet de Nederlandse taal goed machtig zijn om alles te begrijpen. Door de verschillende regelingen is het niet voor iedereen duidelijk welke partij nu wat vergoed of waar ze aan moeten kloppen. Ouder 2 geeft dit ook in haar advies aan.

Verbetermogelijkheden

- Sport
    - De ouder van kind 5 geeft gratis lessen Taekwondo aan kinderen uit arme gezinnen. We zouden graag met deze ouder in contact komen.
    - Er zijn ouders die het zwemvanget heel stigmatiserend vinden en die graag willen dat hun kinderen samen met hun vriendjes en klasgenoten naar zwemles kunnen gaan. Het zou een verbetermogelijkheid zijn dat ouders zelf de autonomie hebben in het kiezen naar bij welke zwemschool hun kind gaat zwemmen.
    - De openluchtbad zwemkaart regeling is onvoldoende verankerd in de organisatiestructuur, de communicatie naar ouders en kinderen over het bestaan van de regeling zou structureel onder de aandacht van ouders gebracht moeten worden.
    - Argument is dat na het behalen van een diploma geïnteresseerd moet blijven worden.
-

Jonge kinderen laat je niet alleen naar het zwembad gaan, dat betekent dat je ook de ouders de gelegenheid moet bieden het kind te vergezellen, momenteel is de zwemkaarten regeling van de gemeente alleen voor kinderen, ouders moeten wel hun zwemkaart betalen.

- Recreatie
    - o Misschien kunnen er afspraken worden gemaakt met bijvoorbeeld Dinoland, Open luchtbad Zwolle, Attractiepark Slagharen of Hellendoorn. Een activiteit buiten de stad brengt wel weer mogelijk een probleem met zich mee, namelijk de afstand en reiskosten.
  - Kindvoorzieningen laptop
    - o Veel kinderen hebben een laptop nodig voor onderwijs. Ik zou het aan de ouders over laten om het totale onderwijsbudget van 1 kind 1 x in de 4 jaar te besteden aan een laptop.
    - o Een opmerking over scholierenregeling trigger mij: dat een deel 150,- als geld ontvangen kan worden en voor een ander deel 300,- rekeningen door de gemeente wordt betaald, maar daardoor een laptop kopen lastig is. In combinatie dat deel voor sport soms niet toereikend is en deel van Kunst en Cultuur soms blijft liggen. Mijn conclusie is hier als gemeente bij de evaluatie van het kindregeling dit mee kan nemen.
  - Autonomie in het aanvragen van regelingen
    - o Indien mogelijk zou ik de ouder meer verantwoordelijkheid (en vrijheid) willen geven in de besteding van het budget, dat op grond van de kindregeling beschikbaar wordt gesteld. Een ouder moet de keuze hebben, soms wel in onderlinge samenspraak, om beschikbaar geld voor een bepaald doeleind (bijvoorbeeld kunst en cultuur) in te zetten voor een ander doeleind (bijvoorbeeld extra geld voor schoolkosten).
  - Kinderpanel
    - o Ik zou een kinderpanel willen opzetten, waarbij kinderen nog meer mee kunnen denken bij het armoedebeleid voor kinderen. Dat is m.i. dan van kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar.
  - Toegankelijkheid kindvoorzieningen
    - o Maar het blijft belangrijk om ook voor de minder mondige mensen de drempels voor hulp zo laag mogelijk te houden. Ook is belangrijk dat er pro actief hulp wordt aangeboden vooral door SWT's en ketenpartners.
    - o Over de aanvraagprocedure, de bekendheid van de Kindloket en de veranderde rol van Stichting Meedoen kan nog meer over worden gecommuniceerd.
    - o Zorg voor een duidelijke website met de meest actuele informatie (goed logo en naam van Jeugdfonds Sport Zwolle benoemen), meerdere talen aanbieden, informatie moet kort en krachtig (jip-janneke taal).
    - o Ik zou het brede aanbod aan regelingen van kinderen beter in beeld willen brengen bij ouders.
    - o Binnen de groep ouders zijn er ouders die echt geholpen moeten worden bij het aanvragen van financiële ondersteuning en andere ouders die het zelf heel goed kunnen en voor wie het een vernedering is om de aanvraag via een intermediair moet gebeuren. (zoals bij het jeugdsportfonds, tevens kost dit de intermediair veel tijd.
  - Informatie voorziening regelingen
-

-
- Goede informatie voorziening treffen richting ouders/gezinnen, ook voor de pas gescheiden ouders die daardoor in financiële problemen dreigen te komen.
  - Er zou bij de uitvoering van de kindregeling door de gemeente of het Jeugdfonds Sport Zwolle ook actief worden geattendeerd op andere mogelijkheden om kinderen te ondersteunen. Dus een breder aanbod voorschotelen. Hier kan het bijvoorbeeld gaan om regelingen waar kinderfeestjes mee bekostigd kunnen worden of deelname aan het grote sinterklaasfeest van de stichting kind in beeld.
  - Één kindloket waar alle kindvoorzieningen samen komen
    - Wanneer alles wordt aangevraagd vanuit één loket kunnen ouders ook makkelijker zien wat hun mogelijkheden zijn.
    - Het zal een kracht kunnen zijn om nog kortere lijntjes te hebben tussen alle fondsen, stichtingen waar een maatschappelijk werker iets kan aanvragen voor het betreffende kind. Zodat er een totaal pakket op papier staat en deze bekend is bij alle maatschappelijk werkers.
    - Indien het kindloket alle aanvragen zou behandelen, hoeven ouders niet bij meerdere regelingen hun financiële situatie te delen en hoeven uitvoerende regelingen geen financiële controle te doen. Een bijkomend voordeel is dat voor ouders aanvragen sneller en makkelijker gedaan kunnen worden. En ouders die hulp nodig hebben met een aanvraag, de persoon die helpt minder tijd kwijt is met het aanvragen van kindregelingen.
    - Ik zou aanvragen voor het Jeugdfonds Sport, als het gaat om de check om inkomen, via het kindloket laten lopen. Dus niet via Sportservice Zwolle.
    - Alle stichtingen rondom het kindloket hebben in de Corona tijd al heel goed samengewerkt met het kindloket en onderzoeken hoe we die samenwerking kunnen formaliseren door bijvoorbeeld een coöperatie te vormen zodat we als een rechtspersoon kunnen opereren, dit zou een verbetermogelijkheid kunnen zijn.
-

Bijlage P: *informed consent* formulieren

Toestemmingsverklaring professional

Met ondertekening van dit formulier geeft u toestemming om uw gegevens te gebruiken, met als doel om de mogelijkheden en beperkingen van het huidige aanbod ondersteuning voor kinderen die opgroeien in armoede binnen de gemeente Zwolle in kaart te brengen. Wanneer u toestemming heeft gegeven voor deelname aan het onderzoek, heeft u het recht om deze toestemming ten allen tijde terug te trekken en te stoppen met deelname aan het onderzoek. Hiervoor bent u niet verplicht een reden te geven.

Met ondertekening van dit formulier geeft u toestemming om uw onderzoeksgegevens gedurende de looptijd van dit onderzoek te bewaren. Alle gegevens zullen anoniem worden verwerkt en geluidsopnames zullen na het verwerken van de data worden verwijderd.

Naam participant: _____

Handtekening:

Datum : __ / __ / __

Iris Klaassen verklaart hierbij dat zij deze participant voldoende heeft geïnformeerd over het genoemde onderzoek. Als er tijdens het onderzoek informatie bekend wordt die de toestemming van de proefpersoon zou kunnen beïnvloeden, dan wordt de participant hiervan tijdig op de hoogte gebracht.

Naam onderzoeker: Iris Klaassen

Handtekening:

Datum: __ / __ / __

Aanvullende informatie is gegeven door (indien van toepassing):

Naam:

Functie:

Handtekening:

Datum: __ / __ / __

Toestemmingsverklaring kind

Ik vind het goed dat mijn antwoorden worden gebruikt voor onderzoek.

Ik mag altijd zeggen dat ik wil stoppen met dit onderzoek en dan hoef ik niet te vertellen waarom.

Ik weet dat Iris ons gesprek opneemt en nadat zij alles heeft uitgetypt verwijderd en dit vind ik goed.

Ik weet dat Iris wat ik vertel aan niemand anders door vertelt en mijn naam nergens komt te staan.

Naam:

Handtekening:

Datum : __ / __ / __

Iris Klaassen verklaart hierbij dat zij deze participant voldoende heeft geïnformeerd over het genoemde onderzoek.

Als er tijdens het onderzoek informatie bekend wordt die de toestemming van de proefpersoon zou kunnen beïnvloeden, dan wordt de participant hiervan tijdig op de hoogte gebracht.

Naam onderzoeker: Iris Klaassen

Handtekening:

Datum: __ / __ / __

Aanvullende informatie is gegeven door (indien van toepassing):

Naam:

Functie:

Handtekening:

Datum: __ / __ / __

Toestemmingsverklaring ouder

1. Ik geef met ondertekening van dit formulier toestemming om mijn antwoorden te gebruiken met als doel om de behoeften en mogelijkheden van mijn kind aan sport, culturele- en recreatieve deelname te onderzoeken.
2. Ik weet dat ik elk moment kan stoppen met meedoen aan het onderzoek en dat ik daarvoor geen reden hoeft te geven.
3. Ik weet dat als ik mijn handtekening op dit papier zet ik akkoord geef om het gesprek op te nemen. Ik weet dat de geluidsopname bewaard wordt totdat alles is uitgetypt en dat daarna de geluidsopname wordt verwijderd.
4. Ik weet dat alle gegevens anoniem (naamloos) (zonder naam) worden uitgewerkt.
5. Ik weet dat ik het onderzoek kan lezen als het af is en schrijf mijn emailadres op dit papier als ik dit graag wil ontvangen.
6. Ik geef toestemming dat mijn kind wordt geïnterviewd, ik ben ervan op de hoogte dat dit op een kindvriendelijke manier wordt gedaan met gebruik van foto's en heb de interviewvragen van te voren ingezien.

Naam:

Handtekening ouder:

Handtekening ouder:

Datum : __/ __/ __

Emailadres:

Iris Klaassen verklaart hierbij dat zij deze participant voldoende heeft geïnformeerd over het genoemde onderzoek.

Als er tijdens het onderzoek informatie bekend wordt die de toestemming van de proefpersoon zou kunnen beïnvloeden, dan wordt de participant hiervan tijdig op de hoogte gebracht.

Naam onderzoeker: Iris Klaassen

Handtekening:

Datum: __/ __/ __

